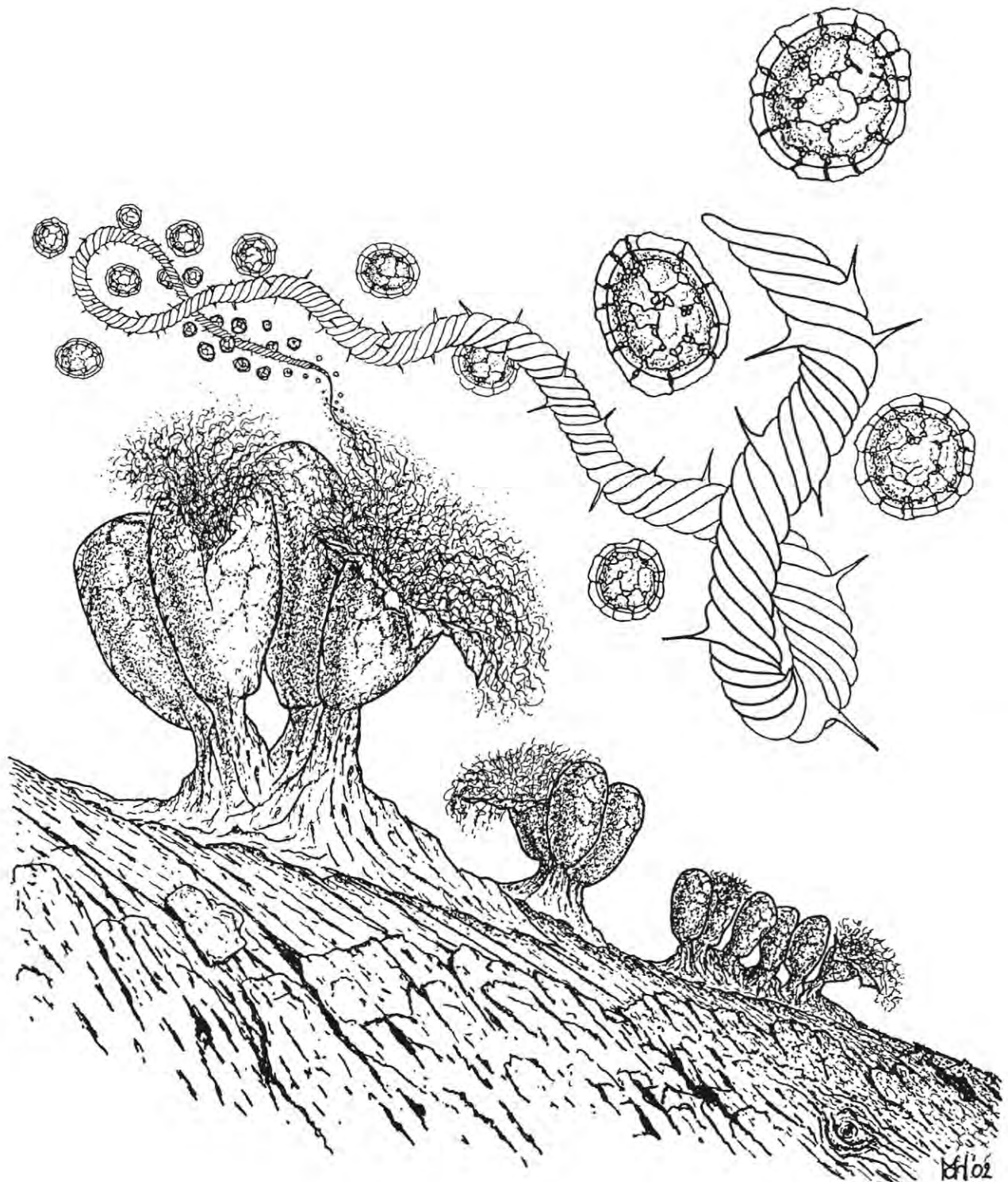

AMK Mededelingen

Mededelingen van de Koninklijke Antwerpse Mycologische Kring v.z.w.
15 maart 2002

verschijnt driemaandelijks
2002.1

kl'02

Inhoud AMK Mededelingen 2002.1

A. de Haan	
Editoriaal	
Uit de raad van bestuur	1
H. De Meulder	
Experimenteel onderzoek naar de successie van paddestoelen op dood hout (9de vervolg)	2
H. De Meulder	
<i>Halosarpheia spartinae</i> (E.B.G. Jones) Shearer & J.L. Crane een pyrenomyceet op Grote lisdodde (<i>Typha latifolia</i>)	11
R. Bronckers	
<i>Trichobolus zukalii</i> (Heimerl) Kimbrough, het Harig sinterklaasschijfje op reeënkeutels	13
Lidgeld 2002	15
Lidkaart: zie achterzijde schudblad	
A. Bogaerts, M. de Haan, S. De Pauw	
Jaarverslag van de Werkgroep-Myxomyceten 2001	
Aankondiging International Congress on Systematics & Ecology of Myxomycetes 4	16
G. Le Jeune	
Bijzondere waarnemingen van <i>Russula's</i> in 2000	17
Mycologisch weekend aan de Westkust rond Allerheiligen 2002	22
J. Paulussen MD.	
<i>Tricholoma equestre</i> , de Gele ridderzwam, eetbaar of toxisch ?	23
R. Walley	
Boekbesprekingen	24
www.weetjes	25
K. Van de Put	
Nieuwtjes uit de recente tijdschriften	26
Vlaamse Mycologendag, 23 maart 2002, te Leuven – Aanpassing wegwijzer	28
25ste Nationale tentoonstelling van voorjaarspaddestoelen	29
Te Koop	29
Educatieve avonden	29
Voorjaarsexcursies 2002	30

Redactie AMK Mededelingen

A. de Haan, A. De Kesel, H. De Meulder, F. Dielen, J. Gelderblom, J. Schavey, K. Van de Put, E. Vandeven, J. Volders, R. Walley
Eindredactie & vormgeving: H. Hendrickx, Dalweg 16, 2328 Meerle, tel.: 03/3158769
Verzending: H. De Meulder, Verenigde Natieslaan 131, 2660 Hoboken

Richtlijnen voor auteurs van artikels in AMK Mededelingen

Alle leden van de Koninklijke Antwerpse Mycologische Kring hebben het recht te publiceren in AMK Mededelingen. Artikels kunnen ingestuurd worden zowel in duidelijk handschrift als getikt. Teksten op diskette van 3.5" of verzonden per e-mail zijn ook van harte welkom.

Alle artikels moeten naar Harrie Hendrickx, Dalweg 16, 2328 Meerle e-mail: harrie.hendrickx@skynet.be gezonden worden, **ten laatste zes weken voor het verschijnen.**

Figuren in inkt mogen maximaal 16,6 cm x 23,4 cm groot zijn, inclusief maatstrepen en nummering van de tekeningen. Grotere tekeningen zullen verkleind of versneden worden. De figuren worden best voorzien van een maatstreep om de afmetingen aan te duiden. Vermeld steeds naam en adres van de auteur.

Omslagfiguur: *Trichia verrucosa* Berk., Veelkoppig draadwatje, door Myriam de Haan

ISSN 0771-9884

wettelijk depot: BD 36771

verantwoordelijke uitgever en eindredactie: H. Hendrickx, Dalweg 16, 2328 Meerle

AMK Mededelingen wordt gerealiseerd met steun van het Provinciebestuur van Antwerpen

Editoriaal

André de Haan

Een nieuw jaar is gestart en in de zachte januari-maand verschenen al de eerste paddestoelen, wat ons natuurlijk de gebruikelijke kriebels bezorgt en doet hopen op een goed paddestoelenjaar.

Onze Nieuwjaarsreceptie op 6 januari werd druk bezocht en het viel op dat vooral de nieuwere leden van de gelegenheid gebruik maakten om eens poolshoogte te nemen en kennis te maken met de Bioruimte en onze bibliotheek. Bij een drankje werd verder ook kennis gemaakt en kregen nieuwe en oude namen een gezicht. Oude getrouwen reageerden minder talrijk op de uitnodiging maar toch blijven we inspanningen doen om ook hen zo nu en dan terug te ontmoeten.

De ANKONA-ontmoetingsdag op 9 februari trok een talrijk publiek. Onze vereniging was niet enkel vertegenwoordigd met een infostand, maar verzorgde als themagroep een deel van het morgen- programma. Veel bijval oogsten de uiteenzettingen over Ridderzwammen, Parasolzwammen en Rusula's. Jos Volders moest wegens een vervelende griep forfait geven.

Niet minder dan een dertigtal leden schreven zich in voor de cursus mycologische microscopie. Ogedeeld in twee groepen, beginners en gevorderden, startten zij begin februari met de eerste sessie. Wij wensen de deelnemers veel succes en danken de begeleiders voor hun inzet.

Zoals gemeld in de rubriek "Uit de Raad van Bestuur" wordt de redactie van AMK-Mededelingen vanaf dit nummer gecoördineerd door Harrie Hendrickx. Harrie zal in de volgende aflevering iets meer vertellen over de organisatie en richtlijnen voor medewerkers en auteurs formuleren. Er zal ook getracht worden een reserve van artikels aan te leggen zodat planning en verwerking vlotter kunnen verlopen. Hierbij dan ook de vraag voor het insturen van kleine en grotere artikels, ook korte mededelingen zijn welkom. Voor beginnende auteurs is hulp bij het opstellen en uittekenen beschikbaar.

Zoals aangekondigd bezit de Kring nu een Fungifoon (GSM) met nummer **0494.03.17.44**, waardoor wij tijdens de excursies altijd bereikbaar zullen zijn.

Onze website zal om praktische redenen moeten verhuizen. De site die Jean Werts ons ter beschikking stelde kan niet meer gebruikt worden. Naar de toekomst zoeken wij oplossingen om een nieuwe webpagina op te starten.

Het seizoen staat voor de deur, onze excursies zijn gepland en de verwachtingen hooggespannen. Hierbij toch de bedenkingen, vooral naar onze nieuwere leden toe, dat paddestoelen leren kennen en herkennen vooral op het terrein, in bos en veld, moet gebeuren. Boeken en microscoop zijn hulpmiddelen, het echte werk gebeurt, samen met ervaren leden, de verse paddestoelen in de hand. Onze excursies zijn daarvoor dan ook de aangewezen gelegenheden.

Uit de Raad van Bestuur

Een belangrijk deel van de vergadering van 22 januari werd besteed aan de voorbereiding van de algemene vergadering van werkende leden die doorgaat op 26 maart. De uitnodigingen hiervoor werden half februari verstuurd.

Bij het bespreken van de begroting voor 2002 werd nogmaals vastgesteld dat er een onevenwicht gegroeid is tussen de sterk gestegen kosten en onze inkomsten, waarbij wij teveel rekenen op toelagen waarvan de omvang in de toekomst niet verzekerd is. Zo vernamen wij dat de provinciale toelage mogelijk sterk zal

afnemen. Er werd dan ook beslist een voorstel tot verhoging van het lidgeld 2003 aan de algemene vergadering voor te leggen.

De redactie van AMK-Mededelingen zal vanaf nu gecoördineerd worden door Harrie Hendrickx. Harrie zal ook de eindredactie verzorgen. Hij zal hierin bijgestaan worden door enkele mensen. Wij danken Joke De Sutter voor het geleverde werk dat, door tijdgebrek, vroegtijdig moest onderbroken worden en Mil Vandeven die er voor zorgde dat de twee laatste afleveringen toch nog op tijd verschenen.

Foto 1: De toestand van de stammetjes in 1992

(Foto: A. de Ceuninck)

Foto 2: De toestand van de stammetjes in 2001

(Foto: A. de Ceuninck)

Experimenteel onderzoek naar de successie van paddestoelen op dood hout (9de vervolg)

Hubert De Meulder

Verenigde Natieslaan 131, B-2660 Hoboken

summary

De Meulder, H. Experimental investigation into the succession of fungi on dead wood (9 th. continuation). Meded. Kon. Antwerpse Mycol. Kring 2002.1: 2-10.

During a period of 12 years the fungal flora and myxomycetes on 8 different, small logs of deciduous tree species with soil contact, was observed in the nature reserve "Fort 7" at Wilrijk (prov. of Antwerp) (see photo and De Meulder 1990/2001).

The present study deals with the succession of the fungi during the advancing decay of the dead logs.

In this contribution 5 species of fungi are briefly described and illustrated with original macro- and microscopical drawings. they belong to the following orders: Dothideales: *Trematosphaeria pertusa*; Sordidales: *Lasiosphaeria hirsuta*; Tremellales: *Myxarium grilletii*; Agaricales: *Mycena leptoccephala*; Aphyllophorales: *Athelia epiphylla*; Moniliales: *Sporoschisma mirabile*. the latter species was not yet recorded in Belgium.

The total number of fungi species and myxomycetes at the end of 2001 amounts to 197. The most frequent species is *Xylaria hypoxylon*.

Selected exsiccata are deposited in the herbarium of the National Garden at Meise (BR).

The research will be continued.

Samenvatting

Sinds 12 jaar worden de fungi en de myxomyceten op 8 verschillende, grondliggende, korte loofhoutstammetjes, onderzocht in het natuurreservaat "Fort 7" te Wilrijk (prov. Antwerpen) (zie foto's en De Meulder 1990/2001).

Tijdens deze studie wordt aandacht besteed aan de successie van paddestoelen gedurende de voortschrijdende ontbinding van het dode hout.

In deze bijdrage worden 5 soorten zwammen in het kort beschreven en geïllustreerd met originele macro- en microscopische tekeningen.

Ze behoren tot de volgende ordes: Dothideales: *Trematosphaeria pertusa*; Sordidales: *Lasiosphaeria hirsuta* (Harig ruigkogeltje); Tremellales: *Myxarium grilletii* (Grijze suikertrilzwam); Agaricales: *Mycena leptoccephala* (Stinkmycena); Aphyllophorales: *Athelia epiphylla* (Gewoon vliesje); Moniliales: *Sporoschisma mirabile*. Deze laatste soort werd nog niet eerder voor België gemeld.

Het aantal paddestoelsoorten en myxomyceten dat werd aangetroffen tot eind 2001 bedraagt 197. De meest voorkomende soort is het Geweizwammetje (*Xylaria hypoxylon*).

Exsiccata van enkele soorten werden overgemaakt aan de Nationale Plantentuin te Meise (BR).

Resultaten

In 2001 werden de boomstammetjes 10 maal geïnventariseerd: 2/4 - 25/4 - 21/5 - 19/6 - 9/7 - 10/8 - 17/9 - 4/10 - 16/10 en 1/11.

Om het onderzoek zo volledig mogelijk te kunnen uit te voeren werden zoals steeds ook dit jaar, vanaf september wekelijks, tussentijdse oppervlakkige controles uitgevoerd.

In totaal konden er in 2001 veertig soorten paddestoelen en 1 myxomyceet genoteerd worden. Het aantal reducenten dat voordien tijdens de hele

successieperiode nog niet opgemerkt werd bedraagt 3 (tabel 1); in 2000 bedroeg het aantal nog 54 waarvan 6 nieuwkomers. Het algemeen totaal dat sedert het begin aan het ontbindingsproces deelnam bedraagt momenteel 197; per klasse zijn dat 51 Ascomyceten, 105 Basidiomyceten, 1 Zygomycete, 11 Deuteromyceten en 28 Myxomyceten (tabel 1).

Bespreking

Vocht en temperatuur zijn doorgaans belangrijke factoren voor de mineralisatie van het dode hout. Bij het verteringsproces is het voedselaanbod, dat instaat voor de primaire behoefte en ontwikkeling van de mycelia, onmisbaar en onmiskenbaar.

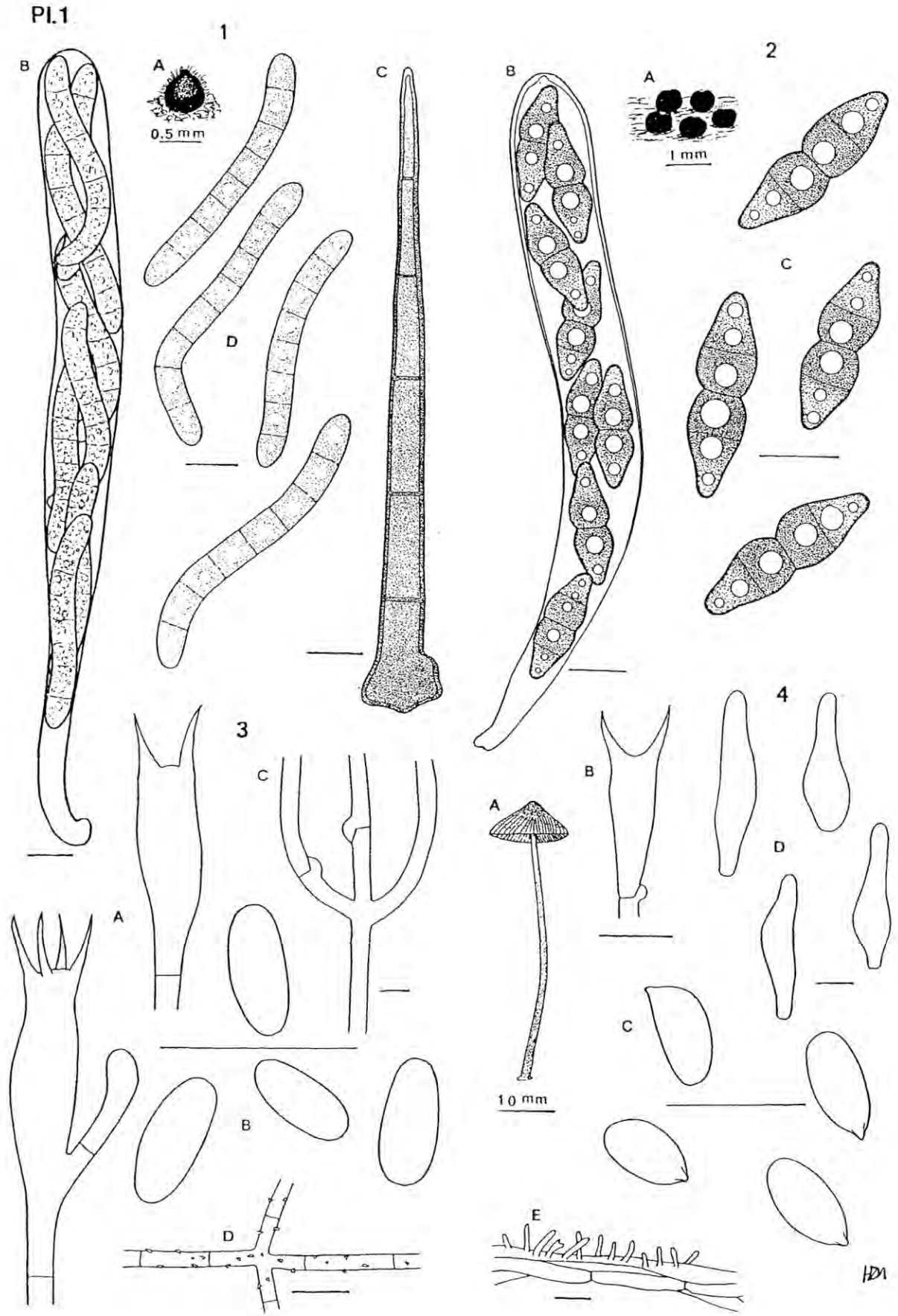
Het aantal paddestoelen dat bij de omzetting van het beschikbaar organisch materiaal in een succesieve volgorde voor 1 of meerdere jaren aanwezig was tijdens het onderzoek, vermindert gestaag; vocht en temperatuur alleen kunnen de paddestoelen niet in meer of mindere mate bekoren. Aan de hand van tabel 3 kan de geleidelijke teruggang van het aantal reducenten gevolgd worden.

Hoewel de paddestoelen die deelnemen aan het omzettingsproces steeds verminderen, werden er in 2001 nog 3 nieuwe soorten genoteerd.

Een eerste nieuwkomer was *Athelia epiphylla* (Gewoon vliesje) (pl.1, fig. 3) die reeds vanaf mei op de onderkant van 3 houtsoorten werd aangetroffen. Begin oktober werden er op een nog vrij hard stuk hout van wilg, de pseudothecia van *Trematosphaeria pertusa* gevonden (pl.1, fig. 2). Op esdoorn tenslotte kon voor de eerste maal *Sporoschisma mirabile* genoteerd worden (pl.2, fig. 1); deze hyfomyceet staat niet vermeld in onze Aantekenlijst.

Myxarium grilletii, die reeds enkele jaren voordien werd aangetroffen op populier, kwam deze maal voor op meidoorn (pl.2, fig.2); deze heterobasidiomyceet is minder zeldzaam, althans in Vlaanderen, dan het "Overzicht" voor Nederland als "uiterst zeldzaam" laat vermoeden.

Van de Agaricales die deel uitmaken van de terminale fase, deden enkele *Mycena*'s het nog eens over, zij het dan met minder vruchtlichamen dan de vorige jaren. *Mycena abramsii* (Voorjaarsmycena) die zich reeds vroeg in mei vertoonde kwam voor op eik met slechts 1 exemplaar, voor de andere vertegenwoordigers van dat genus moest gewacht worden tot september/oktober met *M. galericulata*

(Helmmycena) op vier en *M. filopes* (Draadsteelmycena) op alle houtsoorten; ook hier waren er slechts weinig vruchtlichamen aanwezig.

Naast de reeds genoemde *Myxarium grilletii* kon voor de Tremellales nogmaals *Stipella dubia* (Witte suikertrilzwam) op 3 houtsoorten genoteerd worden tegenover 6 in 2000.

Zoals van tabel 3 kan afgelezen worden is de vermindering op alle houtsoorten algemeen, zo ook bij de Aphylophorales. Alleen vlier deed het met 9 soorten een stuk beter dan de andere houtsoorten. Toch blijven deze aphylo's, die meestal konden aangetroffen worden op de onderkant van de grond rakende houtresten, met 13 soorten, de meerderheid uitmaken van alle aangetroffen ordes. Dit was ook het geval in 2000, maar toen kwamen er nog 16 soorten, in 1999 zelfs nog 20 soorten voor, wat een logische evolutie betekent in de ontbinding van dood hout. Dat geldt ook voor de Agaricales waarvan er in 2001 slechts 6 soorten voorkwamen. In 2000 konden er nog 12 opgetekend worden.

Xylaria hypoxylon. Ook dit jaar waren ze nagenoeg op alle houtsoorten aanwezig, vooral op de meest compacte, overgebleven stammetjes. De toenemende vermolming van het hout zal ook het einde betekenen voor deze "beentjes van Napoleon".

Naast de mossen die reeds enkele jaren het dode hout koloniseren, is het nu ook de beurt aan boomzaailingen en varens die zich op de vochtige molmlaag thuis voelen. Op de strooisellaag die gevormd wordt door het uiteenvallen van het hout en verspreid voorkomt onder en rond de overgebleven houtresten, zijn het de hogere planten met vooral Kleine veldkers (*Cardamine hirsuta*) die hier dominerend aanwezig zijn en die ook op de zachte houtvezels van enkele houtsoorten een geschikte groeiplaats vinden. Trouwens is het op deze strooisellaag dat we de grondbewonende paddestoelen kunnen verwachten.

← Plaat 1. fig.1. *Lasiosphaeria hirsuta*, A: perithecium, B: ascus, C: haar, D: sporen; fig.2 *Trematosphaeria pertusa*, A:pseudothecia, B:ascus, C: sporen; fig. 3. *Athelia epiphylla*, A: basidia, B: sporen, C: basale hyfe, D: subhymeniale hyfe; fig. 4. *Mycena leptoccephala*, A: vruchtlichaam, B: basidium, C: sporen, D: cheilo- en pleurocystiden, E: hoedhuidhyfen.

Maatstreep = 10 μm

Besluit

Wat heeft de resterende, verbrokkelende biomassa nog te bieden? Welke paddestoelen stellen er nog belang in? Zijn er bij de finalisten, na 12 jaar, nog liefhebbers voor de overgebleven kruimels van de eens zo rijk gedekte tafel? We gaan afwachten, tot volgend jaar.

Beschrijving per soort

LASIOSPHAERIA HIRSUTA (Fr.) Ces. & de Not. (Plaat 1, figuur 1)

Perithecia: ca. 0,5 mm diameter, subglobuleus tot iets peervormig, met papillate ostiole, dicht bedekt met gespreide haren.

Haren: 100-150 x 4-6(-9) μm , taps toelopend naar de puntige top, zwartachtig, dubbelwandig, gesepteerd.

Asci: 160-190 x 13-15 μm , cilindrisch-knotsvormig, uitlopend in een lange steel, met 8 onregelmatig, gedrongen, 2-rijige sporen.

Sporen: 55-76 x 5-7 μm , cilindrisch, aan de einden afgerond, meestal sterk gebogen of geniculaat, eerst hyalien, later geelachtig, met druppels, 5-7 septen, lichtjes ingesnoerd.

Parafysen: draadvormig, veelvuldig.

Onderzocht materiaal: op rot hout van Populier (*Populus*), Wilrijk "Fort 7", I.F.B.L. C4.46.11, 17.9.01, De Meulder (BR).

Opmerkingen: Munk (1957) beschrijft een *L. hispida* (Tode) Fuckel die sterk lijkt op de gevonden soort, zowel wat de macro- als microscopische kenmerken betreft en daardoor wellicht als synoniem kan gesteld worden met *L. hirsuta*.

TREMATOSPHERIA PERTUSA (Pers.) Fuckel (Plaat 1, figuur 2)

Pseudothecia: 0,3-0,6 mm diameter, globuleus of stomp conisch, met duidelijk geperforeerde iets ingezonken porus, zwart, glad, gezellig groeiend met meerdere vruchtlichamen bijeen.

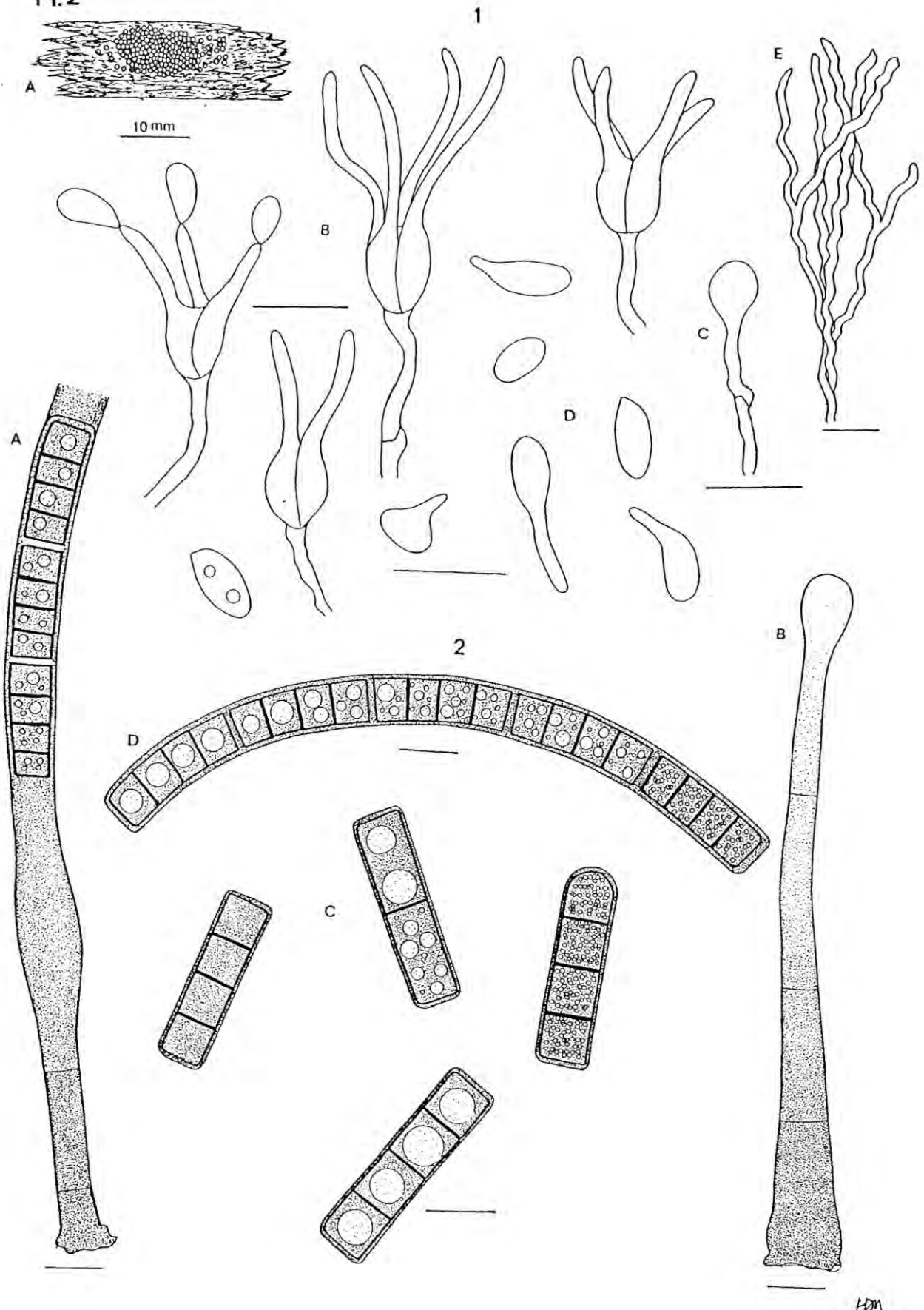
Asci: 125-140 x 9,5-15 μm , cilindrisch -knotsvormig, gesteeld, dubbelwandig, met 8, 1- of 2-rijige, schuinliggende sporen.

Sporen: (13-)20-26 x 6-7,5 μm , breed spoelvormig, eerst hyalien en 1 ingesnoerde mediane septe, later bruin met 2 bijkomende, vage septen, eindcellen iets bleker van kleur; inhoud met druppels.

Onderzocht materiaal: op dood, nog hard houtstammetje van Wilg (*Salix*), Wilrijk "Fort 7", I.F.B.L. C4.46.11, 4.10.01, De Meulder (BR).

Opmerkingen: kenmerkend voor deze soort zijn de zwarte, globuleuze apothecia met een opvallende ingezonken porus, de sporen met druppels en een sterk ingesnoerde mediane septe.

Pl. 2

ATHELIA EPIPHYLLA Pers.: Fr.

Gewoon vliesje (Plaat 1, figuur 3)

Vruchtlichamen: resupinaat, dun vliesachtig, glad, witachtig, gemakkelijk van het substraat te verwijderen.**Sporen:** 6,5-8 x 2,5-3,5 μm , cilindrisch tot subcilindrisch, met afgeronde basis, glad, hyalien, dunwandig.**Basidia:** 14-19 x 4,5-6 μm , knotsvormig, zonder basale gesp, 4 sterigmen (soms 2).**Hyfensysteem:** monomitisch.**Basale hyfen:** 5,5-6,5 μm diameter, met gespen aan de septen, hyalien.**Subhymeniale hyfen:** 2,5-4,5 μm diameter, geen gespen, gedeeltelijk geïncrusteerd, hyalien.**Onderzocht materiaal:** op de onderzijde van rot, vochtig liggend hout van Eik (*Quercus*), Es (*Fraxinus*), Berk (*Betula*) en Populier (*Populus*), Wilrijk "Fort 7", I.F.B.L C4.46.11, 21.5.01, De Meulder (BR).**Opmerkingen:** de dunne, witte, vliesachtige vruchtlichamen, die gemakkelijk van het substraat te verwijderen zijn, samen met alleen gespen aan de basale hyfen en de 4 (soms 2) sterigmen, goede kenmerken voor deze soort.**MYCENA LEPTOCEPHALA (Pers.:Fr.) Gillet**Syn.: *Mycena chlorinella* (J.E.Lange) Singer Stinkmycena (Plaat 1, figuur 4)**Hoed:** 1-2 cm diameter, jong klokvormig en beigebruin, dan stomp kegelvormig en grijsbruin, glad, mat, fijn berijpt (loep!), hygrofaan, rand bleker en vaag gestreept.**Lamellen:** bleekgrijs, smal aangehecht, snede glad, opstijgend aangehecht.**Steel:** 40-70 x 0,7-2 mm, cilindrisch, onderaan iets dikker, top wit en iets berijpt, naar onder toe bruinachtig-grijs.**Basidia:** 24-28 x 6-8 μm , knotsvormig, 2 (4) sterigmen, met basale gesp.**Sporen:** 7-9 x 4,5-5 μm , elliptisch, glad.**Cheilo- en pleurocystiden:** 40-64 x 8-16 μm , knots-, spoel- tot buikvormig.**Hoedhuidhyfen:** 2,5-9,5 μm diameter, met vingervormige uitsteeksels van ca. 7-10 x 2-2,5 μm .**Onderzocht materiaal:** op sterk verrot, op de grond liggend, vochtig hout van Berk (*Betula*), Wilrijk "Fort 7", I.F.B.L C4.46.11, 29.9.01, De Meulder (BR).**Opmerkingen:** de grijsbruine kleur en de nitreuze geur zijn goede veldkenmerken voor deze soort.**MYXARIUM GRILLETII (Boud.) D.A. Reid**Syn.: *Stypella minor* Möller sensu Martin 1952

Grijze suikertrilzwam (Plaat 2, figuur 1)

Vruchtlichamen: 0,3-0,5 mm diameter, jong kegelvormig, heldergrijs, vochtig gelatineus, dicht bijeen in groep, later samenvloeiend, bij opdrogen vrijwel onzichtbaar.**Basidia:** 6-9 x 6-8 μm , breed elliptisch, met 2-4 sterigmen tot 20 x 1,5-2 μm , vrij lange steel, met basale gesp.**Probasidia:** 5-8 μm breed, subglobuleus, met gekronkelde stelen van ca. 2 μm dik.**Sporen:** 5,7-9,5 x 3,8-4,5 μm , breed elliptisch of ovaal, hyalien, soms kiemend met kiembuis van 7,6 x 2 μm , inhoud soms met druppels.**Hyphidia:** ca. 2 μm diameter, warrig gekronkeld en vertakt, hyalien.**Onderzocht materiaal:** op vochtig liggend, dood hout van Meidoorn (*Crataegus*), Wilrijk "Fort 7", I.F.B.L. C4.46.II, 16.10.01, De Meulder (BR).**Opmerkingen:** deze soort is, alhoewel onopvallend, toch goed te herkennen aan de kleine, korrelige, gelatineuze structuur van de vruchtlichamen; ze is te onderscheiden van *M. crystallinum* door de 2-sporige basidia en de kleinere sporen.**SPOROSCHISMA MIRABILE Berk. &****Broome** (Plaat 2, figuur 2)**Kolonies:** zwartharig, verspreid over het substraat.**Conidioforen:** tot 300 μm lang, recht of gebogen, onvertakt, verspreid of in groepjes met meerdere bijeen; stelen 8-11 μm dik; fialiden tot 19 μm dik in het breedste deel, met vrij lange nek van 12-15 μm dik, opgezwollen aan de basis, aan de top afgeknot of afgerond, dikwandig, met septen, gemengd met knotsvormige haren, donkerbruin.**Haren:** tot 200 μm lang, 4-5 μm diameter, aan de basis tot 9,5 μm dik, taps toelopend naar een knotsvormige top van 6-9,5 μm dik, onderaan iets dikwandig, gesepteerd, bruin, naar de top bleker tot hyalien.**Conidia:** 26-38 x 10-12 μm , cilindrisch, in ketens, met afgeknotte, soms afgerond aan de einden, dikwandig, meestal 3 donkerbruine septen, (soms 1 of 2), glad, olijfbuin tot bruin.**Onderzocht materiaal:** op grondliggend, rot hout van Esdoorn (*Acer*), Wilrijk "Fort 7", I.F.B.L. C4.46.11, 17.9.01, De Meulder (BR-MYC).**Opmerkingen:** deze hyfomyceet is goed te herkennen aan de harige kolonies, de gesteelde conidioforen gemengd met knotsvormige haren (setae) en de afgeknotte, cilindrische conidia.←Plaat 2.. fig. 1. *Myxarium grilletii*, A: vruchtlichamen, B: basidia, C: probasidium, D: sporen, E: hyphidia;fig. 2 *Sporoschisma mirabile*, A: conidiofoor, B: haar, C: conidia, D: fialide.Maatstreep = 10 μm

Literatuur

- BARNETT H.L. (1955-1960)- Illustrated Genera of Imperfect Fungi-Minneapolis.
- BREITENBACH & KRÄNZLIN F. (1986)- Pilze der Schweiz, Band 2, Nicht-Blätterpilze.
- BREITENBACH & KRÄNZLIN F. (1991)- Pilze der Schweiz, Band 3. Röhrlinge und Blätterpilze. 1.Teil.
- DE MEULDER H. (1993)- Experimenteel onderzoek naar de successie van paddestoelen op dood hout. *Meded. Antwerpse Mycol. Kring* 1993: 33-40.
- DE MEULDER H. (1994)- Idem (1e vervolg). *Meded. Antwerpse Mycol. Kring* 1994: 135-136.
- DE MEULDER H. (1995)- Idem (2e vervolg). *Meded. Antwerpse Mycol. Kring* 1995: 26-30.
- DE MEULDER H.(1996)- Idem (3e vervolg). *Meded. Antwerpse Mycol. Kring* 1996: 11-16.
- DE MEULDER H. (1997)- Idem (4e vervolg). *Meded. Antwerpse Mycol. Kring* 1997: 6-12.
- DE MEULDER H. (1998)- Idem (5e vervolg). *Meded. Antwerpse Mycol. Kring* 1998: 1-10.
- DE MEULDER H. (1999)- Idem (6e vervolg). *Meded. Antwerpse Mycol. Kring* 1999: 2-10.
- DE MEULDER H. (2000)- Idem (7e vervolg). *Meded. Antwerpse Mycol. Kring* 2000: 2-10.
- DE MEULDER H. (2001)- Idem (8e vervolg) *Meded. Antwerpse Mycol. Kring* 2001: 10-19.
- DENNIS R.W.G. (1978) - British Ascomycetes. J. Cramer, Vaduz.
- ELLIS M.B. (1971, herdruk1980)- Dematiaceous Hyphomycetes. International Mycological Institute, Bakaham Lane, Egha, Surrey TW20 9TY, UK.
- ELLIS M.B.& ELLIS J.P. (1985) - Microfungi on Land Plants, Croome Helm, London/Sydney.
- ERIKSSON J.& RYVARDEN L. (1973) - The Corticiaceae of North Europe. Volume 2. Oslo.
- JÜLICH W. (1984) - Die Nichtblätterpilze, Gallertpilze und Bauchpilze, Kleine Kryptogamenflora Band II b/1. Gustav Fischer Verlag. Stuttgart.
- MAAS GEESTERANUS R.A. (1993) - The genus *Mycena*. Vol. 2, Kon. Ned. Akad. Wetensch., Amsterdam.
- MUNK A. (1957) - Danish Pyrenomycetes. Dansk Botanisk Arkiv, Bind 17, Copenhagen.
- RUNGE A. (1975) - Pilzsukzession auf Laubholzstümpfe. *Z. Pilzk.* 41: 31-38.
- VAN DE PUT K. (1993) - *Exidiopsis effusa*, *Myxarium grilletii* en *Myxarium subhyalinum*, drie interessante vertegenwoordigers van de Tremellaceae, *Coolia* 36/4: 109-111.
- VANDEVEN E. ET AL. (1996) - Aantekenlijst voor zwammen en slijm-zwammen. K.A.M.K., Antwerpen.

Aantal soorten paddestoelen per klasse en per orde (tabel 1) *

	1990/2000	2001	1990/2001
A. MYXOMYCETES (Slijmzwammen)	28	1(+0)	28
B. ASCOMYCETES (Zakjeszwammen)			
- Diaporthales	4	0(+0)	4
- Diatrypales	3	0(+0)	3
- Dothideales	2	1(+1)	3
- Hypocreales	6	0(+0)	6
- Leotiales	19	6(+0)	19
- Pezizales	2	1(+0)	2
- Sordariales	5	2(+0)	5
- Sphaeriales	<u>10</u>	<u>5(+0)</u>	<u>10</u>
Totaal aantal Ascomycetes	51	15(+1)	52
C. BASIDIOMYCETES (Steeltjeszwammen)			
- Auriculariales	1	0(+0)	1
- Dacrymycetales	3	0(+0)	3
- Tremellales	4	2(+0)	4
- Agaricales	40	6(+0)	40
- Aphyllophorales	<u>56</u>	<u>13(+1)</u>	<u>57</u>
Totaal aantal Basidiomycetes	104	21(+1)	105
D. ZYGOMYCETES (Jukzwammen)			
- Mucorales	1	0(+0)	1
E. DEUTEROMYCETES			
- Moniliales	9	4(+1)	10
- Sphaeropsidales	<u>1</u>	<u>0(+0)</u>	<u>1</u>
Totaal aantal Deuteromycetes	10	4(+1)	11
Algemeen totaal	194	41(+3)	197

* Aangepaste indeling volgens Vandeven et al. (1996)

Aantal soorten zwammen per houtsoort (tabel 2)

	1990/2000	2001	1990/2001
<i>Quercus</i> (Eik)	64	11(+1)	65
<i>Fraxinus</i> (Es)	61	11(+1)	62
<i>Betula</i> (Berk)	92	9(+1)	93
<i>Populus</i> (Populier)	81	9(+1)	82
<i>Crataegus</i> (Meidoorn)	75	16(+1)	76
<i>Sambucus</i> (Vlier)	48	10(+0)	48
<i>Acer</i> (Esdoorn)	70	12(+0)	70
<i>Salix</i> (Wilg)	58	8(+2)	60

Overzicht van het aantal soorten zwammen dat genoteerd werd op de verschillende houtsoorten in het verloop van 1990/2001, inclusief Myxomycetes en Deuteromycetes (tabel 3)

	Aantal soorten	Aantal nieuwe soorten	Totaal aantal soorten tijdens het onderzoek
1990	27	-	27
1991	40	23	50
1992	59	35	85
1993	78	22	107
1994	73	21	128
1995	82	20	148
1996	82	19	167
1997	78	9	176
1998	64	7	183
1999	49	5	188
2000	54	6	194
2001	41	3	197

Halosarpheia spartinae (E.B.G. Jones) Shearer & J.L. Crane een pyrenomyceet op Grote lisdodde (*Typha latifolia*)

H. De Meulder

Verenigde Natieslaan 131, B- 2660 Hoboken

Summary

De Meulder H. - *Halosarpheia spartinae* (E.B.G. Jones) Shearer & J.L. Crane, a pyrenomyceet on reedmaces (*Typha latifolia*) Meded. Kon. Antwerpse Mycol. Kring 2002.1: 11-12.

Halosarpheia spartinae was found on a moist blade of reedmaces (*Typha latifolia*). The location was situated in the outer marshes of the river Scheldt at Schelle (prov. of Antwerp).

Characteristic are the unitunicate asci that deliquesce at maturity and the appendaged large ascospores.

A description and an original macro- and microscopical drawing is added.

The collection is deposited in the herbarium of the National Botanical Garden at Meise (BR).

Samenvatting

Halosarpheia spartinae werd gevonden op een vochtig, dood blad van Grote lisdodde (*Typha latifolia*) in de uiterwaarden van de Schelde te Schelle (prov. Antwerpen).

Karakteristiek zijn de dunwandige asci die bij rijpheid vervloeien en de grote sporen met aanhangsels.

Een beschrijving en een originele macro- en microscopie tekening werd bijgevoegd.

De gevonden soort werd als exsiccata overgemaakt aan de Nationale Plantentuin te Meise (BR).

Tijdens een onderzoek naar het voorkomen van fungi op lisdodde (*Typha*) in de uiterwaarden van de Schelde te Schelle op 3 november 2001, werden zoals gebruikelijk, enkele bladeren en stengelfragmenten voor nader onderzoek verzameld.

Op een van de vochtig liggende, dode bladeren die werden meegenomen konden achteraf enkele gave perithecia uit het substraat gehaald worden. Bij het microscopisch onderzoek werd ik verrast door de grote, verspreid liggende sporen die aan ieder eind een aanhangsel vertoonden. Een ascus was niet dadelijk te vinden, wat mij in eerste instantie deed denken aan een imperfecte zwam. Een vage omliggende rond de sporen was echter voldoende om zekerheid te krijgen dat het een ascomycete was.

Met een sporenafbeelding in Ellis & Ellis (1985) werd het duidelijk dat ik *Haligena spartinae* gevonden had. Meer zekerheid, met een uitvoerige beschrijving en figuren, werd mij verstrekt door een bijdrage van Gareth Jones in Transactions (1962a). In 1981 werd de naam veranderd in *Halosarpheia spartinae* (E.B.G. Jones) Shearer & J.L. Crane.

De gevonden soort werd vermoedelijk niet toevallig aangetroffen in de uiterwaarden van de Schelde. Het type-materiaal werd door Gareth Jones in 1960 gevonden op stengels van Gewoon slijkgras (*Spartina townsendii*) die aangespoeld waren als drift in de zeemonding van Dovey, Aberystwyth, Wales. Von Arx & Müller stelden in 1962 de familie

Halosphaeriaceae voor als nieuwe familie waarin 12 mariene geslachten werden ondergebracht inclusief *Halosarpheia* (als *Haligena*) waarvan de meeste als mariene pyrenomyceten. Ze hebben alle unitunicate asci die vervloeien bij rijpheid en de sporen worden passief verspreid.

Interessant is te weten wat Gareth Jones (1962b) verder nog weet te vertellen over deze toch wel merkwaardige pyrenomyceet.

De asci van *H. spartinae* die bij rijpheid vervloeien, zoals dat het geval is bij vele aquatische paddestoelen, stoten hun sporen af in de holte van het perithecium. Ze vinden hun weg langs de korte nek in een slijmige massa en worden vervolgens geloosd in het omringende water. Door deze wijze van sporenlozing wordt verondersteld dat *H. spartinae* een aquatische soort is en mogelijk zelfs een mariene. Wellicht speelt het zoute of brakke karakter van het Scheldewater hierbij een rol.

Het belang van de aanhangsels werd in overweging genomen, waarbij bleek dat ze door hun vorm de sporen kunnen verstrikken in bepaalde voorwerpen die zij tegenkomen en dat daarbij de slijmige aanhangsels helpen bij het vasthechten aan verschillende objecten.

Als begeleidende planten bij Grote lisdodde was het vooral Riet (*Phragmites*) dat dominerend aanwezig was in een permanent lage waterstand.

Beschrijving

Halosarpheia spartinae (E.B.G. Jones) Shearer & J.L. Crane = *Haligena spartinae* E.B.G. Jones

Perithecia: 0,3-0,5 mm diameter, donkerbruin tot zwart, globuleus tot subglobuleus, ingezonken in het substraat behoudens de papillate, korte nek; solitair en verspreid.

Asci: 120-220 x 40-70 μm , knotsvormig met vrij lange steel, vlug vervloeiend bij rijpheid, 8 overlappende, 2-3 rijige sporen, gedrongen in de ascus.

Sporen: 40-67 (-80) x 14-19 μm , elliptisch, hyalien, meestal met 5 septen (soms met 6 of 7), iets ingesnoerd aan de septen, met 2 grote en meerdere kleine druppels, met kleine taps toelopende aanhangsels van 6-15 x 0,5-1,5 μm aan ieder eind van de spore.

Onderzocht materiaal: op vochtig, dood blad van *Typha latifolia* (Grote lisdodde), Schelle "Electrabel",

I.F.B.L. C4.54.22, 3.11.01, De Meulder (BR).

Opmerkingen: deze soort is goed te herkennen aan de grote gesepteerde sporen met aanhangsels, ze werd nog niet eerder in België gevonden .

Literatuur

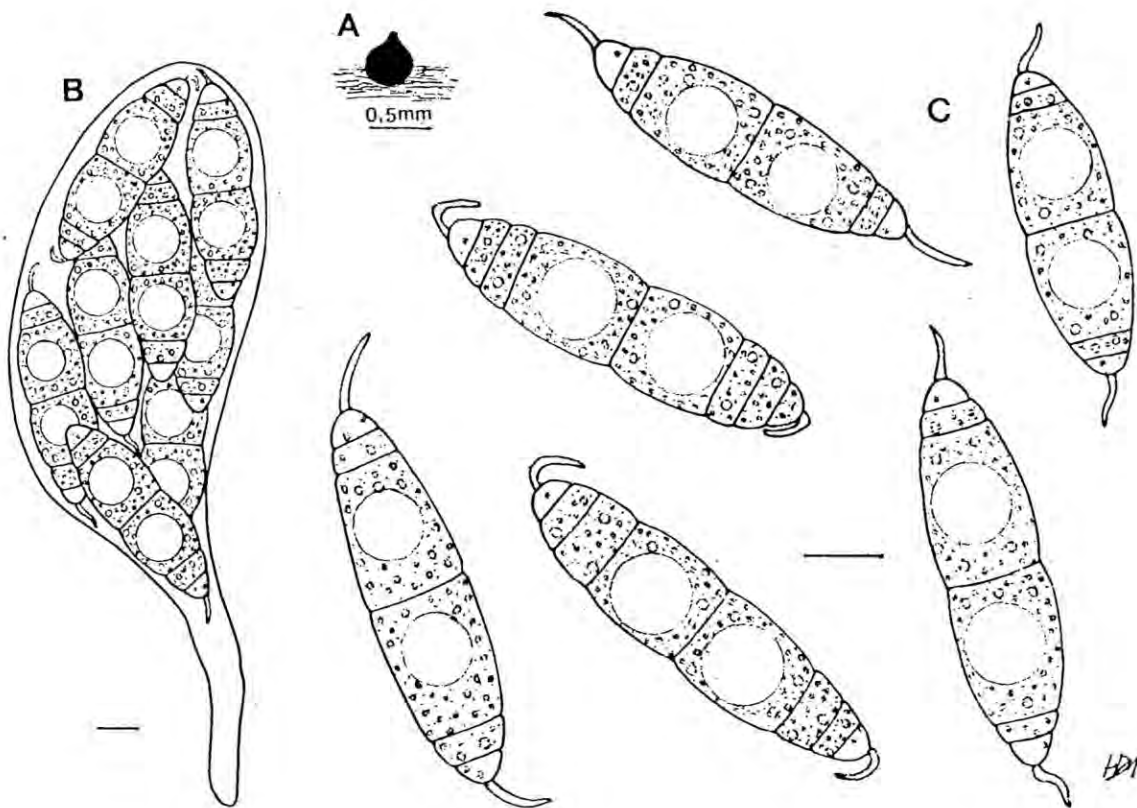
APINIS A.E. & CHESTERS C.G.C. (1964) - Ascomycetes of some salt marshes and sand dunes. *Trans. Brit. Mycol. Soc.* **47**: 419-435.

CANNON P.F. ET AL. (1985) - The British ascomycotina. Commonwealth mycological institute.

ELLIS M.B. & ELLIS J.P. (1985) - Microfungi on land plants. Croom Helm, London, Sydney.

GARETH JONES E.B. (1962a) - *Haligena spartinae* sp. Nov., a pyrenomycete on *Spartina townsendii*. *Trans. Brit. Mycol. Soc.* **45**(2): 245-248.

GARETH JONES E.B. (1962b) - Some wood inhabiting marine pyrenomycetes. *Trans. Brit. Mycol. Soc.* **45**(4): 587-588.

Figuur 1. *Halosarpheia spartinae* (E.B.G. Jones) Shearer & J.L. Crane
A: perithecium, B: ascus, C: sporen
Maatstreep = 10 μ m

Trichobolus zukalii (Heimerl) Kimbrough, het Harig sinterklaasschijfje op reeënkeutels

Ron Bronckers

Wethouder Meertensstr. 14, NL-6325 DB Vilt

Summary

On 14 July 2001 *Trichobolus zukalii* (Heimerl) Kimbrough, a coprophilous fungus was found on dung of roe deer near Berg en Terblijt (Valkenburg a/d Geul, Prov. Limburg, Netherlands), the species is described and drawings are given. The diagnostic value of the "De Bary Bubbles" in spores is discussed and a key to four species of *Trichobolus* is added.

Wanneer de spoeling aan paddestoelen dun is als gevolg van aanhoudende droogte zijn er altijd nog wel onopvallende Ascomyceten te vinden op uiteenlopende substraten.

Op 14/07/2001 werden diverse bleke, kleine, harige vruchtlichaampjes ontdekt op reeënkeutels langs een bosrand nabij Berg en Terblijt, gemeente Valkenburg a/d Geul in Zuid-Limburg (NL). Een aantal keutels vonden al snel een plekje in een doosje en na enig speurwerk in Ellis & Ellis (1988) bleek al vrij snel dat ik hier te maken had met *Trichobolus zukalii*.

Aangezien er waarschijnlijk maar weinig mycologen bekend zijn met deze soort leek een kennismaking met dit prachtige zwammetje wel gepast. Tijdens het raadplegen van de literatuur en de hieraan verbonden determinatiesleutels kun je nog wel eens een probleempje tegenkomen. Met name de "De Bary Bubbles" kunnen iemand aardig in verwarring brengen, ook hier zal enige aandacht aan besteed worden.

Trichobolus zukalii (Heimerl) Kimbrough

Syn.: *Thelebolus zukalii* Heimerl

Harig sinterklaasschijfje

Apothecia: een gesloten bolvormig (cleistocarp) vruchtlichaam (zie fig. B), verspreid, zittend, 0,3-0,5 mm Ø, vuilwit tot licht geelbruin, bovenste helft van het vruchtlichaam met haren wijzend naar alle richtingen. De ontwikkeling van het vruchtlichaam begint in het substraat en als eerste verschijnen de haren aan de oppervlakte (zie fig. A).

Haren: setiform, hyalien, 100-525 µm lang, aan de basis tot 28 µm breed, spits of stomp toelopend, wanddikte 4-6 µm, gesepteerd (1-9), septen dun (zie F).

Enkele haren gesplitst in het midden of aan de basis.

Sporen: subellipsoïd tot subsferisch, hyalien, dunwandig, glad, 9-10,5 x 7,5-8 µm (zie fig. D).

Volgens Kimbrough (1966a) bevatten de sporen één "De Bary bubble" (luchtbelletje), deze was echter

niet zichtbaar (meer hierover verderop in dit artikel). In water is wel vaag een celkern te onderscheiden (circa 2 µm Ø).

Asci: één grote ascus die circa 5800-7200 sporen bevat (Kimbrough, 1966a). Het is me niet gelukt om de ascus intact te houden maar de ascuswand was deels nog goed zichtbaar.

Deze dikke wand (circa 5 µm) wordt naar de ascustop smaller (circa 2,5 µm). Wanneer de sporen op het punt staan om weggeschoten te worden zwelt de ascus op, concentreren de sporen zich boven in de ascus en krijgt het vruchtlichaam een ei- tot peervormig uiterlijk. De glasheldere ascus breekt uiteindelijk door zijn omhulsel heen en puilt uit (zie fig. C). Het geheel lijkt op een 'rijpe' puist (inclusief wit 'kopje') die elk moment kan openbarsten (menige vrouw zou al snel in de verleiding komen om te gaan uitknijpen).

Parafysen: deze zijn moeilijk te traceren en na lang zoeken werd een redelijk compleet exemplaar ontdekt. Dit exemplaar was slank, 3-4 µm dik, gesepteerd en vertakt.

Substraat: in diverse stadia werden op 15 reeënkeutels enkele tot meer dan honderd exemplaren per keutel aangetroffen. Ook op nabij gelegen konijnenkeutels was de soort vertegenwoordigd maar in mindere mate. Deze soort zou ook te vinden moeten zijn op mest van o.a. geit, schaap en eland. Waarschijnlijk komt de mest van meer herbivoren in aanmerking, men moet ze alleen nog hierop aantreffen.

Verspreiding: In Nederland staat *T. zukalii* te boek als uiterst zeldzaam (Arnolds, 1995). Deze soort is in Vlaanderen (België) nog niet gemeld of opgenomen in Funbel (mededeling E. Vandeven) maar dat zal in de toekomst vast nog wel gebeuren.

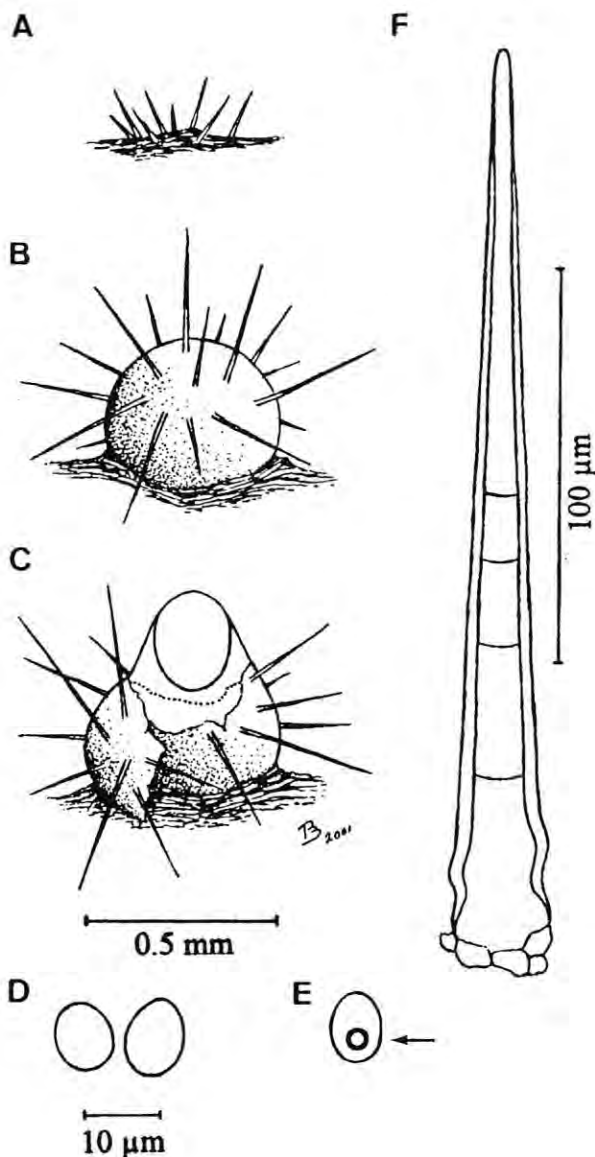
Na de vondst van 14-07-2001 is deze soort nog diverse keren op andere locaties ten tonele verschenen. De geringe afmetingen en belangstelling hebben niet bijgedragen tot een goed verspreidingsbeeld. Toch durf ik t.a.v. het substraat en de diverse vondsten er vanuit te gaan dat deze soort algemeen vertegenwoordigd is in zowel Nederland als ver daarbuiten.

Opmerkingen: op 04-08-2001 werd in mergelgroeve 't Rooth nabij Bemelen (NL) *T. zukalii* wederom gevonden op reeënkeutels. Ditmaal stonden ze tussen grote groepen oranjegele schijfjes *Lasiobolus*

papillatus (Dwergborstelbekertje), de jonge, bleke, behaarde en bolvormige vruchtlichamen van deze soort lijken veel op *T. zukalii* en het opsporen verliep dan ook niet altijd even vlot. De getraceerde exemplaren hadden nog een verrassing in petto. De sporen waren gemiddeld iets groter, 9-11(12) x 8-9 μm , de haren korter, 60-350 μm lang, tot 13 μm breed en een wanddikte van 2,5-3 μm .

Verder werden op de reeënkeutels ook nog *Ascobolus furfuraceus* (Gewoon spikkelschijfje), *Sordaria fimicola* en *Sporormiella intermedia* aangetroffen.

Collecties in herbarium (E9) van R. Bronckers (BR01094+BR01107+BR01108)

“De Bary Bubbles” (DBBs) en hun diagnostische waarde

Volgens Baral (1995) compenseren sporen zonder een elastische celwand, maar met een dikke en onbuigzame wand, het verlies aan water door bijv. DBBs oftewel luchtbellens te vormen (zie voorbeeld E). Dit verlies aan water wordt bij sporen veroorzaakt door uitdroging of door toevoeging van een vloeistof (bijv. Katoenblauw (Kb) of Melzers reagens (Mlz)) met een hogere osmotische waarde dan het sporoplasma (mededeling Dr. G. Verkley).

Diverse auteurs hebben de DBBs geïntroduceerd als taxonomisch kenmerk. Hier is niks mis mee indien men werkt met gedroogd (dood) materiaal in combinatie met water, Kb, Mlz etc., met name in het begin vertonen de sporen dan kort een luchtbel. Echter, onderzoekt men levende sporen in water, zoals bij *T. zukalii* in mijn geval, dan levert dit geen DBBs op (Baral, 1995). Zelfs gebruik van kleurstof en reagentia in preparaten die ik maakte van vers materiaal hadden geen effect op de vorming van DBBs, wel waren er veel ingeklapte sporen zichtbaar en dit is ook een manier om het verlies aan water te compenseren.

Het verschijnen van één of meerdere DBBs is dan ook niet vanzelfsprekend en wordt mede bepaald door de sporenwand (rigiditeit), materiaalstatus (dood of levend) en de vloeistof.

In de *Trichobolus*-sleutel van Krug (1973) wordt het wel of niet aanwezig zijn van DBBs als een belangrijk kenmerk opgevoerd maar het is gelukkig niet noodzakelijk om de determinatie alleen hierop te baseren. Derhalve ben ik zo vrij geweest (in alle bescheidenheid) om de DBBs uit de sleutel te verwijderen en deze iets te wijzigen en uit te breiden met enkele gegevens van Ellis & Ellis (1988), Kimbrough (1966a), Kimbrough & Korf (1967), Krug (1973), Richardson (1972) en eigen waarnemingen; m.b.v. deze eenvoudige sleutel kan men gemakkelijk tot een bevredigende determinatie komen.

Trichobolus (Sacc.) Kimbr. & Cain

Apothecia (dik) schijf- tot bolvormig, wit tot bleek geelbruin, tot circa 0.5 mm Ø, bovenste helft met verspreide, gesepteerde en dikwandige haren. Apothecia jong gesloten en openscheurend bij rijpheid van ascus of asci. Ascii J-, 8- of multisporig, 1-3 of meer per vruchtlichaam. Sporen glad, hyalien, subellipsoïde tot sferisch, dun- of dikwandig en zonder oliedruppels. Op mest van herbivoren.

Sleutel tot 4 soorten uit het geslacht *Trichobolus* (naar Krug, 1973)

1. Apothecia met 25-40 asci; haren 50-125 x 5-7 μm , 1-3 septen; asci 8-sporig, cilindrisch; sporen subsferisch, 12-13 x 10-12 μm ***T. octosporus***
1. Apothecia met 1-3 asci; asci multisporig, ei- tot peervormig 2
2. Apothecia met 3 asci; haren 150-225 μm met 1 basale septe; sporen subellipsoïd tot subsferisch, 10,5-11 x 7-7,5 μm ***T. pilosus***
2. Apothecia met 1 ascus; haren met 3 of meer septen 3
3. Haren (60)90-600 x 12-23(28) μm , sporen subellipsoïd tot subsferisch 9-11(12) x 7-9 μm ***T. zukalii***
3. Haren 110-160 x 7-10 μm ; sporen sferisch tot subsferisch, 9-10 x 8-9 μm . ***T. sphaerosporus***

Bovenstaande spreekt pas echt tot de verbeelding indien men zich de moeite neemt om erop uit te gaan en te zoeken naar deze kleine 'parels'. Een plezierige bijkomstigheid is dat men niet in Sinterklaas hoeft te geloven om ze te vinden maar het helpt wel.

Dankwoord

Dank aan Paul Jennen voor het kopiëren van diverse artikels uit de bibliotheek van de Nederlandse Mycologische Vereniging die dit mede mogelijk maakten. Tevens dank aan Dr. G. Verkley voor de

informatie m.b.t. de DBBs en E. Vandeven i.v.m. een mogelijke vermelding in Funbel.

Literatuur

- ARNOLDS E. ET AL (1995) – Overzicht van de paddestoelen van Nederland. NMV.
- BARAL H.O. (1992) – Vital versus herbarium taxonomy: morphological differences between living and dead cells of ascomycetes, and their taxonomic implications. *Mycotaxon* **44**: 333-390.
- ELLIS M.B. & ELLIS J.P. (1988) – Microfungi on Miscellaneous Substrates. Croom Helm, London, Sidney.
- KIMBROUGH J.W. (1966a) – The structure and development of *Trichobolus zukalii*. *Mycologia* **58**: 289-306.
- KIMBROUGH J.W. & KORF R.P. (1967) – A synopsis of the genera and species of the tribe Theleboleae (= Pseudoascoboleae). *Amer. J. Bot.* **54**: 9-23.
- KRUG J.C. (1973) – An enlarged concept of *Trichobolus* (Thelebolaceae, Pezizales) based on a new eight-spored species. *Can. J. Bot.* **51**: 1497-1501.
- RICHARDSON M.J. (1972) – Coprophilous Ascomycetes on different dung types. *Trans. Brit. Mycol. Soc.* **58**(1): 37-48.

Lidgeld 2002

Enkele leden betaalden hun bijdrage 2002 nog niet. Mogen wij hen dringend vragen de betaling zo vlug mogelijk te regelen door overschrijving van 14 EUR ten gunste van de bankrekening nr. 320-4183209-57 ten name van de Koninklijke Antwerpse Mycologische Kring te Antwerpen (vanuit het buitenland 16 EUR indien contant of door overschrijving op postrekening nr. 000-1415744-29 indien alle kosten door hen ten laste worden genomen. Bij alle andere betalingswijzen dient 21 EUR overgemaakt te worden). Ten behoeve van degenen die nog niet betaalden is een overschrijvingsformulier bijgevoegd. De leden die na deze oproep hun lidgeld nog niet betaalden zullen nog persoonlijk een aanmaning krijgen. Van hen wordt wel verwacht dat zij bovenop hun lidgeld 1,5 EUR betalen voor administratiekosten.

Jaarverslag van de Werkgroep-Myxomyceten 2001

Ann Bogaerts*, Myriam de Haan**, Sylvia De Pauw***

*Mechelbaan 426, 2580 Putte

**Bezemheidelaan 6, 2920 Kalmthout

***Kleine Wouwerlaan 52/8, 1860 Meise

Het derde jaar

Dat zit er ook al weeral op. Vanaf de eerste vergadering werd het onderzoek van de *Oligonema*'s of Goudbolletjes voortgezet. En was het niet door de overvloedige sneeuwval in Kalmthout, had de tweede vergadering ook zoals gepland plaatsgevonden. Maar één van de leden had de moed verloren om de verre reis naar de knusse Bioruimte te ondernemen en belde af (het watje). Vanaf dan ging het alsmear vlotter met onze avonturen in "Gold country".

Genus *Oligonema* Rostaf.

De soorten van het geslacht Goudbolletje zijn vrij gemakkelijk te onderscheiden van de andere geslachten in de Familie van de Trichiaceae. Ze vormen meestal dichte tot vrij losse kolonies, met in sommige gevallen een aantal vrij liggende, bolvormige tot kort worstvormige sporocarpes. Hun kleur is heldergeel tot oranjegeel. Ze worden bijna altijd in een zeer vochtig biotoop gevonden, zoals de rand van een vijver, in een half uitgedroogde gracht of in een moeras. Het substraat is overwegend rot hout dat in slijk ligt en de sporocarpes zitten veelal aan de onderkant ervan. De microscopische kenmerken zijn ook vrij typisch. Het capillitium of de elateren zijn versierd met, afhankelijk van de soort, wratjes, papillen, stekels en/of windingen. Ze zijn meestal hier en daar blaas- en/of ringvormig verdikt. De uiteinden zijn stomp. De lengte van de elateren is vrij variabel, maar meestal korter dan bij de andere geslachten. De sporen zijn onregelmatig bolvormig, de versiering bestaat uit wratjes of in de meeste gevallen uit een netwerk.

Rijkelijk gevuld met Goudbolletjes...

...werden de collecties uit de herbaria van de Universiteit te Gent en de Plantentuin te Meise bestudeerd. Samen met onze eigen exsiccaten werden een dertigtal collecties bekeken, deze waren verdeeld over vier soorten. *Oligonema flavidum* (Peck) Peck (Wrattig goudbolletje) is de meest voorkomende soort, hiervan waren er 14 collecties voorhanden. Daarna volgde *O. schweinitzii* (Berk.) G.W. Martin (Dwerggoudbolletje) met 8 collecties, dan *O. fulvum* Morgan (Bruingeel goudbolletje) met 6 en de meest zeldzame is *O. aurantium* Nann.-Bremek. (Oranje goudbolletje) met 2 vondsten. Per soort waren er een aantal heel typische exemplaren, maar ook enkele probleemgevallen die nergens met zekerheid geplaatst konden worden.

Wat doen we ermee?

Momenteel zijn we bezig uit alle beschrijvingen een synthese te maken die de meest typische kenmerken van elke soort bevat en de uitzonderingen worden apart vermeld. Wanneer we hiermee klaar zijn, hopen we het geheel in de vorm van een poster te presenteren op het vierde International Congress on Systematics & Ecology of Myxomycetes te Meise (zie aankondiging hieronder). Daarna zal het geheel in een aflevering van *Sterbeekia* gepubliceerd worden. Werk genoeg dus en zoals altijd mag u uw steentje bijdragen. Indien u nog wat *Oligonema*'s in uw herbarium hebt zitten dan mag u ons gerust contacteren en dan kijken we die samen eens grondig na. Met andere woorden we willen uw goud....

Aankondiging ICSEM 4

International Congress on Systematics & Ecology of Myxomycetes 4

Het vierde International Congress on Systematics & Ecology of Myxomycetes zal dit jaar plaatsvinden in de Plantentuin te Meise, van 4 t/m 9 augustus. Dit is een congres dat amateur en professionele myxomycetologen samenbrengt. Het is een unieke kans om mensen uit de hele wereld te ontmoeten die zich met Myxo's bezighouden. Onze werkgroep zal er natuurlijk bijzijn en is trouwens goed vertegenwoordigd in het Organiserend Comité van het congres. Indien u dit interesseert contacteer dan, voor alle informatie, Ann Bogaerts per email annb@br.fgov.be of tel: 02.269.39.05. Het volledige programma is te vinden op <http://www.br.fgov.be/RESEARCH/MEETINGS/ICSEM/index.html>

Bijzondere waarnemingen van *Russula's* in 2000

Guido Le Jeune

Beemdenlaan 67, B-2900 Schoten

Dit jaar werden een honderdtal verschillende soorten *Russula's* waargenomen. In vorige afleveringen werden reeds talrijke van deze soorten besproken (zie AMK-Mededelingen 1996/4, 1997/2 en 2000/1). In deze aflevering zullen we ons beperken tot een tiental soorten die nog niet behandeld werden.

Op onze excursie te Turnhout (Weelde) vonden we in een eikendreef, een grote vuiloranje paddestoel, met donkercrème lamellen en een zeer sterke fruitige geur, behorend tot de *Plorantinae*. Het bleek *R. pallidospora*, een eerste vondst voor Vlaanderen.

Te Merksem op de wallen rond het fort vind ik, steeds zeer vroeg in het jaar, een klein paddestoeltje sterk gelijkend op *R. risigallina* (Abrikozenrussula), maar met paarse kleuren, wat minder gele plaatjes en sterk vergelende steel, vooral bij de basis, *R. odorata* (Geurige russula). Deze soort wordt tegenwoordig, in tegenstelling met vroeger, regelmatig in eikendreven waargenomen, waarschijnlijk werd ze vroeger over het hoofd gezien.

In het Zoniënbos vonden we een vrij kleine paddestoel uit de groep der *Griseinae*, met zeer bleke hoed, het bleek *R. galochroa* te zijn. Vooral de grote bijna bolvormige cellen in de hoedhuid zijn opvallend.

In dezelfde omgeving troffen we *R. rhodella* (Steenrode russula) aan, behorend tot de *Rhodellinae*. Deze groep bevat verschillende kleine, rode soorten met crème tot okerkleurige sporen. Deze zijn enkel met zekerheid microscopisch te onderscheiden.

In onze vindlijsten van vroegere jaren werd *R. raoultii* (Citroengele russula) regelmatig vermeld. Bij microscopisch onderzoek bleek het steeds te gaan om *R. fragilis* var. *gilva*. (Broze russula, gele var.). Tijdens onze werkweek werd in het Bois de Frasnes, een klein geel paddestoeltje aangetroffen. Na onderzoek bleek het de echte *R. raoultii* te zijn. Dit bos op zware grond, bestaat voor het grootste deel uit spar, aan de randen gemengd met loofhoutsoorten, vooral berk. De aard van dit terrein doet vermoeden dat er weinig kans bestaat deze soort in Vlaanderen aan te treffen. Talrijke zeldzame *Russula*-soorten komen er voor: *R. illota* (Spikkelsneerussula), *R. azurea*, *R. viscida* (Plompe russula) en de twee volgende soorten.

R. rubra, een op *R. rosea* (Potloodrussula) gelijkende soort maar met scherpe smaak en met gele plaatjes.

R. fragrantissima, een broertje van *R. laurocerasi* (Amandelrussula) maar groter en met een zeer sterke anijsgeur.

In de buurt van onze verblijfplaats te Oingies vonden

we een klein paddestoeltje, paars, fluwelig, zeer stevig en met paars gekleurde steel, *R. amoena*. Het is samen met *R. violeipes* (Paarstelige pastelrussula) en *R. amoenicolor* (Valse pastelrussula) de enige soort binnen de *Russula's* waarvan de plaatjes boordcellen bezitten.

R. gracillima (Sierlijke russula) een klein, broos paddestoeltje werd aangetroffen te Dourbes. Het is een berkenbegeleider in vochtige mosrijke plaatsen.

R. clusii ss. Bon lijkt op een stevige *R. fragilis* maar hij is minder scherp en vooral de brede dermatocystiden in de hoedhuid zijn opvallend (zie ook VMV Jaarboek 6).

Van elk der boven genoemde soorten volgt een korte beschrijving. De tekeningen tonen de sporenornamentatie en de elementen van de hoedhuid. De kleur van de sporee verwijst naar de kleurcode van Romagnesi (1967). De afkortingen gebruikt voor aanduiding van de afbeeldingen vindt u in de literatuuropgave.

RUSSULA PALLIDOSPORA (Blum in Romagn.) Romagn. - geen Nederlandse naam

Grote soort, hoeddiameter 6-15 cm

Hoed: geelachtig wit, bleek roestkleurig, oranje-achtig

Lamellen: ivoorkleurig, later meer gelig

Steel: hard, wit, verbruinend

Vlees: stevig, verbruinend

Geur: sterk fruitig

Smaak: zacht, wat mentholachtig

Sporee: II d

Sporen: tot 9 µm groot, met lage wratjes min of meer door lijstjes verbonden

Hoedhuid: met zeer lange smalle haren

Voorkomen: bij loofhout

Opmerkingen: onderscheidt zich binnen de *Plorantinae* door lage ornamentatie van de sporen, smalle hoedhuidhyfen en de donkerder sporee, opvallende fruitige geur

Afbeelding: Mar 402, Cou 1352, Gal 205

Vindplaats: Weelde, Turnhout

RUSSULA ODORATA Romagn. - Geurige russula

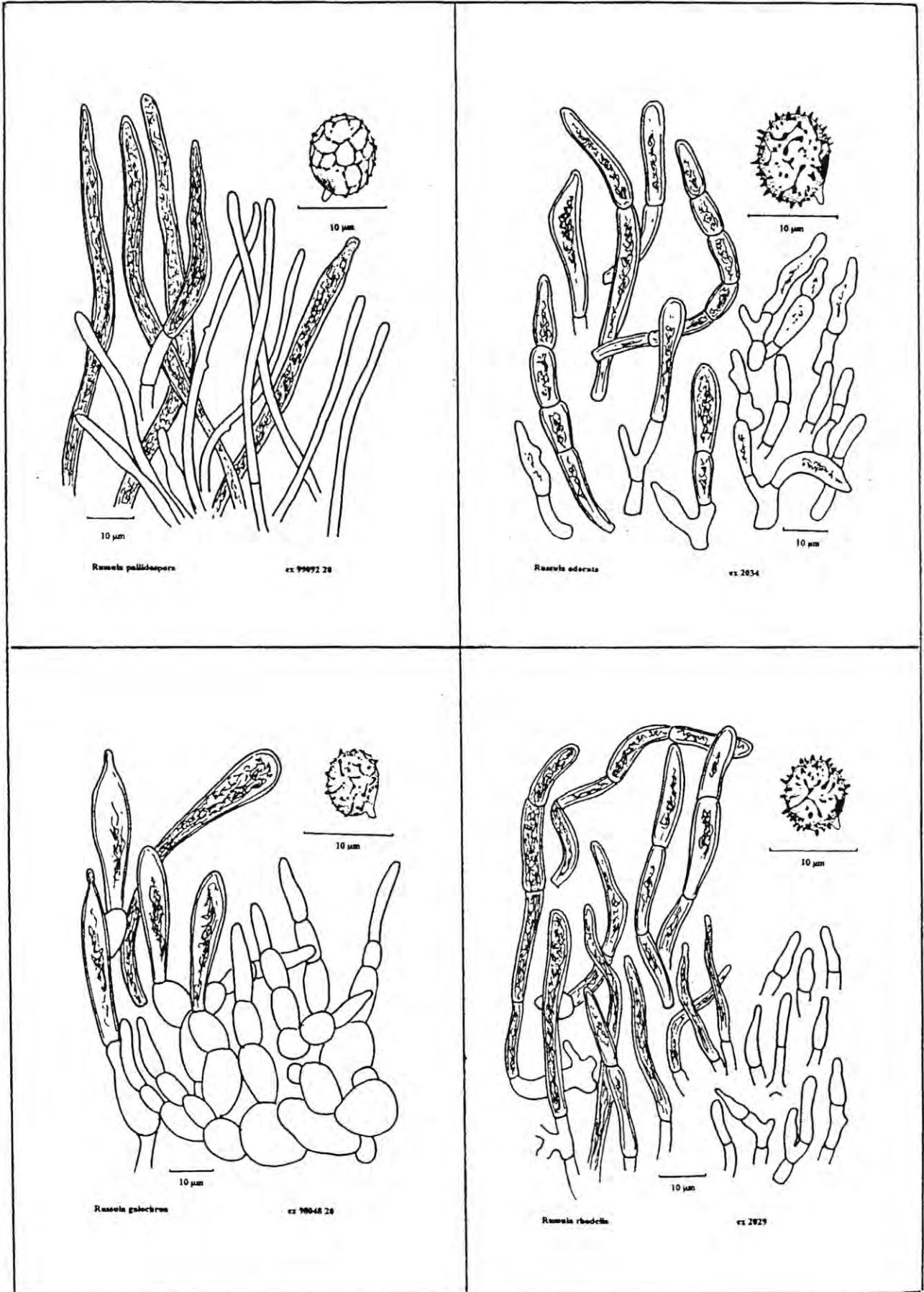
Kleine broze soort, hoeddiameter 2,5-5 cm

Hoed: met purpere, lila, wijnkleurige tinten, dikwijls ontkleurd

Lamellen: crème, later goudgeel

Steel: wit, sterk vergelend

Vlees: broos, vergelend

Geur: sterk fruitachtig

Smaak: zacht

Sporee: IV b-c

Sporen: tot 8,5 μm groot, met 1 μm hoge, deels verbonden ornamentatie

Hoedhuid: met meermaals kort gesepteerde dermatocystiden

Voorkomen: bij loofhout meestal eik

Opmerkingen: lijkt *R. risigallina* maar met paarse hoedkleur en plaatjes iets lichter

Afbeelding: Bon 62, Cou 1436, Gal 315

Vindplaats: Merksem, Fort 1

RUSSULA GALOCHROA Fr.

geen Nederlandse naam

Kleine tot middelgrote soort, hoediameter 4-7 cm

Hoed: witachtig, enkel centrum soms wat bruin- of grijsachtig

Lamellen: wit, later crème

Steel: wit, basis soms wat bruin

Vlees: wit, iets verbruinend

Geur: weinig opvallend

Smaak: zacht

Sporee: II c-d

Sporen: tot 8,5 μm groot, met geïsoleerde, soms tot kammetjes verbonden wratjes

Hoedhuid: haren met grote bijna bolvormige basiscellen

Voorkomen: bij loofhout

Opmerkingen: zeer bleke soort uit de *Griseinae*-groep

Afbeelding: Gal 127, Sar 319, Rem 61

Vindplaats: Watermaal-Bosvoorde, Zoniënbos

RUSSULA RHODELLA Gilbert

geen Nederlandse naam

Kleine soort, hoediameter 3-5 cm

Hoed: purperrood, koperrood, centrum geel oranje

Lamellen: crème, later oker

Steel: broos, wit zelden wat roze aan de basis

Vlees: broos

Geur: zwak

Smaak: zacht

Sporee: III b

Sporen: klein tot 7,5 μm groot, met forse al dan niet verbonden stekeltjes

Hoedhuid: met lange meermaals gesepteerde dermatocystiden

Voorkomen: bij loofhout (beuk)

Opmerkingen: lijkt op een kleine *R. velenovskyi* (Schotelrussula) maar hier zijn de dermatocystiden veel slanker

Afbeelding: Gal 323

Vindplaats: Watermaal-Bosvoorde, Zoniënbos

RUSSULA CLUSII (Fr) Gilb. Ss. Bon

geen Nederlandse naam

Middelgrote soort, hoediameter 6-10 cm

Hoed: veranderlijk van kleur, rozerood, crème, donkerrood, centrum donkerder

Lamellen: wit

Steel: wit, wat verbruinend

Vlees: niet zeer broos, guaiak 0

Geur: fruitig als *R. emetica* (Braakrussula)

Smaak: niet zeer scherp

Sporee: I b

Sporen: tot 10 μm groot, met lage, netvormig verbonden ornamentatie

Hoedhuid: met brede, gesepteerde dermatocystiden

Voorkomen: bij loofhout

Opmerkingen: lijkt *R. fragilis*, maar forser; dermatocystiden in de hoedhuid veel breder

Afbeelding: geen

Vindplaats: Wingene

RUSSULA GRACILLIMA Jul. Schäff. -

Sierlijke russula

Kleine broze soort, hoediameter 2-5 cm

Hoed: lila, violette, roze, groene pasteltinten, rand gestreept

Lamellen: bleek crème

Steel: broos, wit met roze tint vooral bij basis

Vlees: wit, zeer broos

Geur: zwak

Smaak: min of meer scherp

Sporee: II a-b

Sporen: tot 8,5 μm groot, met tot 1 μm hoge stekeltjes

Hoedhuid: met zeer lange, brede dermatocystiden al dan niet gesepteerd

Voorkomen: bij berk

Opmerkingen: in vochtig, mosrijke berkenbestanden

Afbeelding: Bon 75, Cou 1387, Phi102, Gal 235

Vindplaats: Dourbes, Tienne aux Pauquis

RUSSULA FRAGRANTISSIMA Romagn. -

geen Nederlandse naam

Grote soort, hoediameter 6-13 cm

Hoed: okerkleurig, rossigbruin, rand weinig gestreept

Lamellen: gelig, crème, later met rossigbruine vlekken

Steel: vast, later sponzig wordend

Vlees: aanvankelijk vast, dan broos, wit, verbruinend

Geur: zeer sterke anisgeur

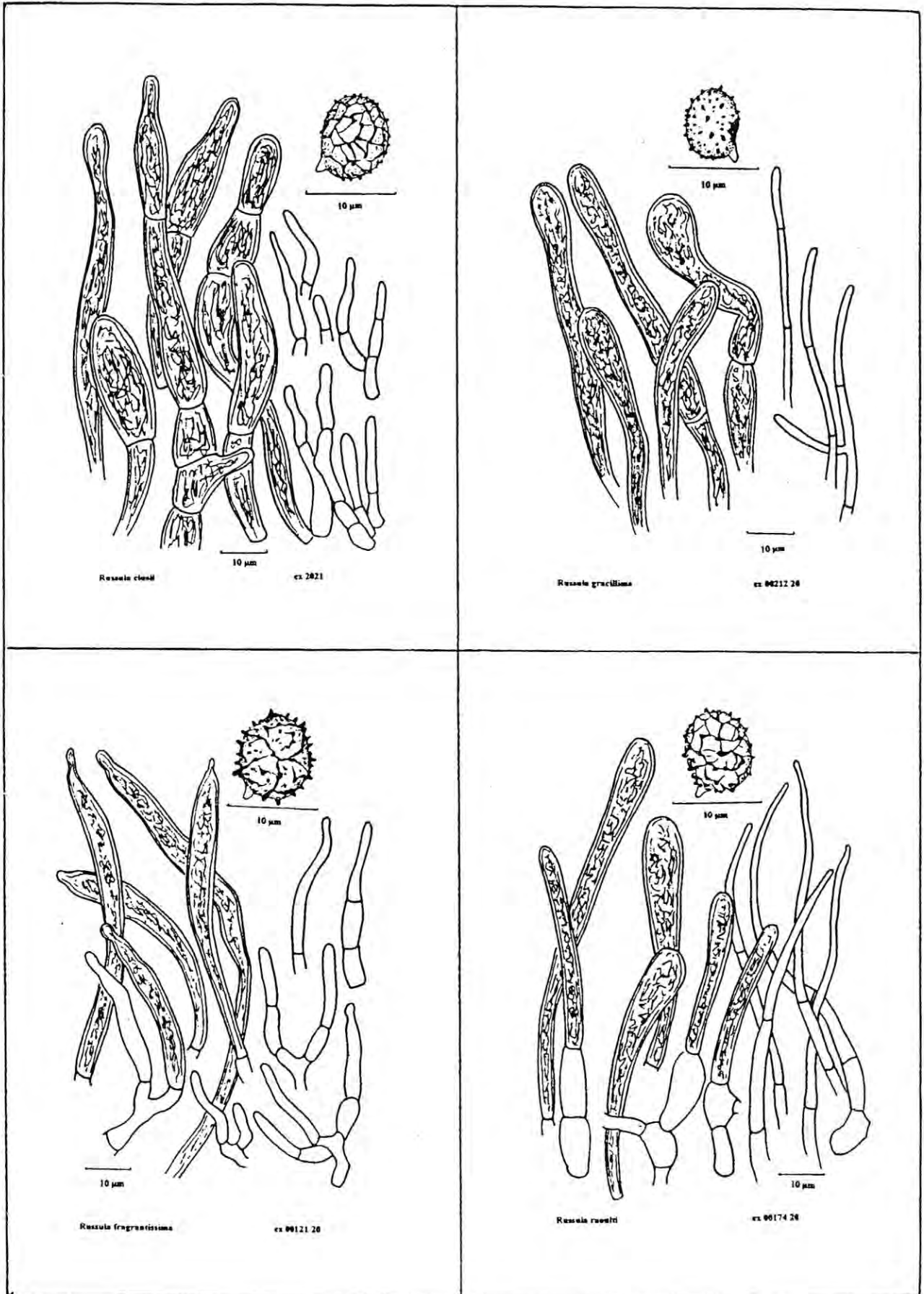
Smaak: zacht, min of meer scherp in de steel

Sporee: II b

Sporen: tot 10 μm groot, met brede stekels en kammen, minder hoog dan *R. laurocerasi*

Hoedhuid: dermatocystiden breder dan bij *R. laurocerasi*

Voorkomen: bij loof- en naaldhout

Opmerkingen: lijkt *R. laurocerasi* maar groter, anijsgeur zeer sterk zelfs na drogen

Afbeelding: Sar 451

Vindplaats: Mariembourg, Bois de Frasnes

RUSSULA RAOULTII Quél. – Citroengele russula

Kleine broze soort, hoeddiameter 3-5 cm

Hoed: geel, vooral bij de rand wit uitblekend, rand gestreept

Lamellen: wit

Steel: wit, wat vergrijzend

Vlees: broos, guaiak +

Geur: zwak fruitig als *R. emetica*

Smaak: scherp

Sporee: I a

Sporen: tot 8,5 μm groot, met lage wratjes netvormig verbonden

Hoedhuid: haren lang en spits toelopend, vaak met brede cel aan de basis, dermatocystiden knotsvormig

Voorkomen: bij loofhout (naaldhout?)

Opmerkingen: *R. fragilis* v. *gilva* wordt dikwijls met deze soort verward. De microscopische structuur van de hoedhuid is verschillend

Afbeelding: Cou 1366, Gal 173, Sar 539

Vindplaats: Mariembourg, Bois de Frasnes

RUSSULA RUBRA Krombh.

geen Nederlandse naam

Middelgrote soort, hoeddiameter 7-8 cm

Hoed: rood, fluwelig

Lamellen: crème later bleek oker

Steel: samendrukbaar, wit soms met rood

Vlees: stevig, wit, vergrijzend of vuilgeel wordend

Geur: honinggeur

Smaak: min of meer scherp, guaiak +

Sporee: III b

Sporen: tot 9 μm groot, met min of meer verbonden wratjes

Hoedhuid: met onregelmatig gevormde dermatocystiden

Voorkomen: bij loofhout

Opmerkingen: lijkt op *R. rosea* maar met scherpe smaak en met gelere plaatjes

Afbeelding: Bon 77, Cou 1482, Gal 187, Sar 711

Vindplaats: Mariembourg, Bois de Frasnes

RUSSULA AMOENA Quél. - Pastelrussula

Kleine soort, hoeddiameter 2-5 cm

Hoed: met violette en purper tinten, fluwelig

Lamellen: wit tot crème

Steel: hard, met zelfde tinten als hoed

Vlees: hard, wit, met paarse tinten onder de hoedhuid

Geur: visachtig

Smaak: zacht

Sporee: II b

Sporen: klein, tot 7 (8) μm groot, met 0,75 μm hoge, door lijntjes verbonden wratjes

Hoedhuid: met ronde cellen uitlopend in lange brede haren

Voorkomen: bij loof- en naaldhout

Opmerkingen: *R. amoena* heeft een zelfde purperkleurige reactie met fenol als

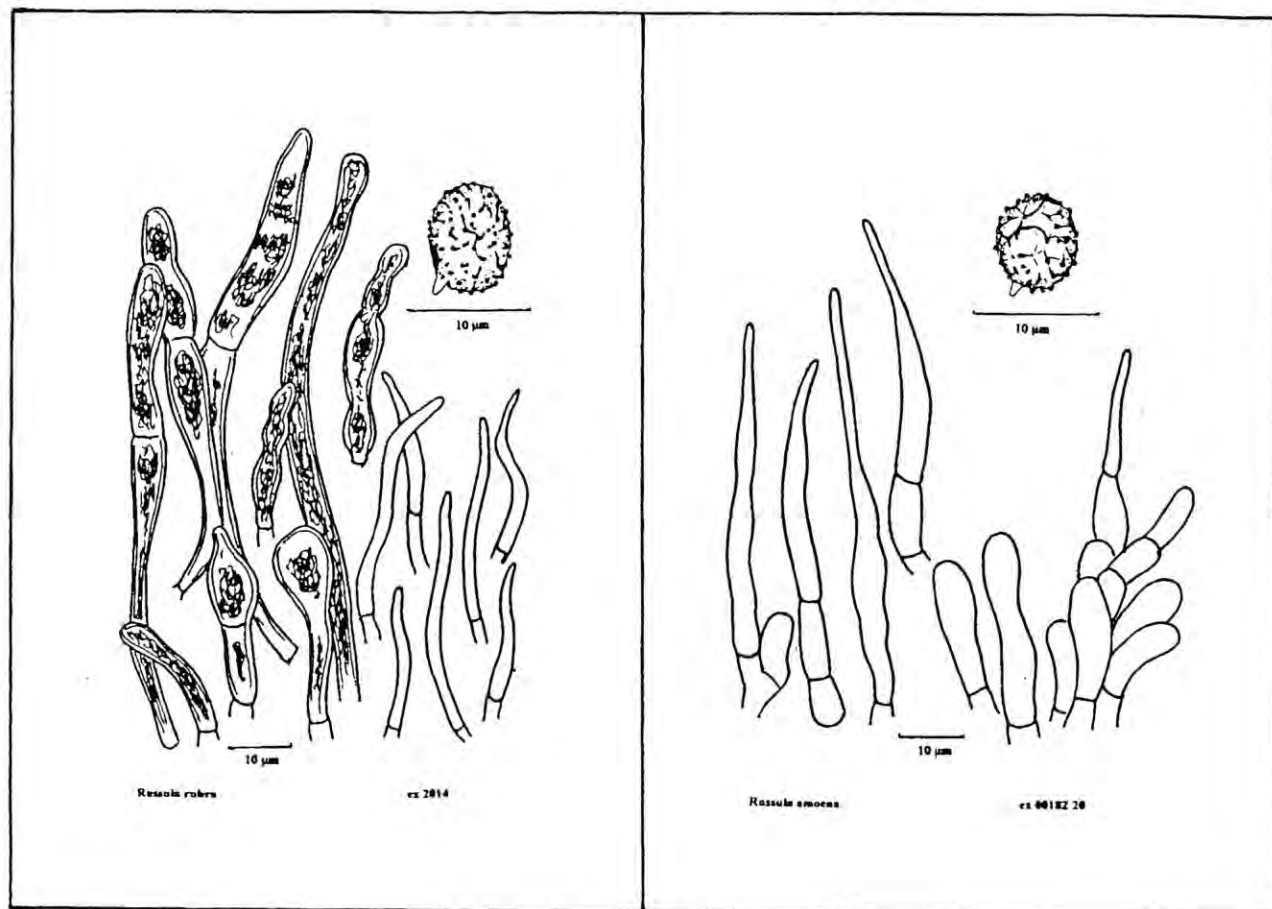
R. olivacea (gerimpelde russula). Deze soort heeft samen met *R. amoenicolor* en *R. violeipes*, in tegenstelling met alle andere russula's, plaatjes met grote bajonetvormige randcellen. *R. amoenicolor* is meestal groter, heeft groen in de hoedkleur en de plaatjes hebben talrijke, grote pleurocytiden die bij *R. amoena* ontbreken of zeldzaam zijn.

Afbeelding: Bon 59, Cou 1416, Gal 91, Sar 387

Vindplaats: Le Mesnil, Bois de la Fontaine.

Literatuur en afbeeldingen

- BON M. (1988) - Champignons de France et d'Europe Occidentale. Artaud (Bon)
- BON M. (1988) - Clé des Russules. Doc. Mycol. 18, Lille
- COURTECUISSÉ R. & DUHEM B. (1994) - Les Champignons de France. Eclectis, Parijs(Cou)
- GALLI R. (1996) - Le Russule. Edinatura, Milano.(Gal)
- PHILLIPS R. (1981) - Paddestoelen en schimmels van West-Europa. Het Spectrum, Utrecht/Antwerpen. (Phi)
- REUMAUX P. (1995) - Russules rares et méconnues. Fédération mycologique Dauphiné-Savoy, Frangy. (Reum)
- ROMAGNESI H. (1967) - Les Russules d'Europe et d'Afrique du Nord. Bordas, Paris. (Rom)
- SARNARI M. (1998) - Monografia illustrata del genere Russula in Europa 1. Fondazione Centro Studi Micologici, Trento. (Sar)

Mycologisch weekend aan de Westkust rond Allerheiligen 2002

Het traditionele weekend voor KAMK-OVMW gaat dit jaar door van 31/10 tot 3/11/02.

Donderdag 31 oktober : samenkomst in Nieuwpoort-Bad, Hotel Sandeshoved, Zeedijk 26 (tel. (058) 23 41 53) voor het avondmaal. Rond 20 u. vergadering met mededeling(en), dia's etc.

Vrijdag 1 november : dagexcursie naar Ieper-Zillebeke, Provinciaal domein Palingbeek. Samenkomst 10 u. op de parking van het domein.

Zaterdag 2 november : naar Oostduinkerke, Doornpanne. Samenkomst om 9.30 u. op de parking van het bezoekerscentrum van de IVWA, Doornpannestraat, rechterkant (via Kustbaan richting De Panne, linksaf aan de « hotel-boot Péniche ». In de namiddag : determinaties.

Zondag 3 november : voormiddag excursie Ter Yde (en Hannecart ?). Namiddag : lijst op-stellen.

Deelname aan de afzonderlijke excursies is mogelijk.

Inschrijvingsformulier, voor keuze van kamer e.d., beschikbaar bij A. de Haan en P. Van der Veken. Inschrijven voor 1 mei 2002 (met storting voorschot van 25 EUR / persoon op PCR 000-0464205-60 van P. Van der Veken, Gent) door insturen strookje, of telefonisch : 09/ 222 93 24.

Tricholoma equestre, de Gele ridderzwam, eetbaar of toxisch ?

Johan Paulussen MD.
Lavendelweg 19, B-2200 Herentals

In het gerenomeerde medisch tijdschrift "New England Journal of Medicine" van september 2001 verscheen een artikel van de Franse auteur Bedry uit het universitair hospitaal van Bordeaux. Deze mensen beschrijven de lotgevallen van 12 patiënten die, tussen 1992 en 2000 in hun diensten opgenomen werden wegens ernstige en onverklaarde spieraandoeningen. Bij nader onderzoek bleek dat er voor al deze patiënten slechts één oorzaak konden zijn voor hun medische problematiek. Allen bleken zij immers geen gekende oorzaak van spierafbraak te hebben behoudens de consumptie van de Gele ridderzwam (*Tricholoma equestre*). De patiënten hadden allemaal, minstens drie opeenvolgende dagen, bovenvermelde paddestoelen gegeten. De eerste symptomen van de vergiftiging waren spierzwakte en kortademigheid. Drie patiënten overleefden de vergiftiging niet. Aantasting van de hartspier en het middenrif waren de basis voor het overlijden van de patiënten. Enkelen hadden nieraantasting door blokkade van de nierfiltertjes, veroorzaakt door spierafbraakproducten (cfr. recente rapporten van spierafbraak bij cholesterolverlagers). Een specifiek antidotum is voorlopig niet voorhanden. Proefexperimenten bij muizen gaven na inname van extracten van de paddestoel gelijkaardige spieraan-

tastingen. De exact verantwoordelijke substantie van de paddestoel kon (nog) niet worden achterhaald.

Tricholoma equestre is een Ridderzwam die vooral voorkomt op zandige, zure bodem, groeiend onder Den. Thans in Vlaanderen zeldzaam geworden, was deze soort zo'n veertig jaar geleden vrij algemeen in de Kempen. De Gele ridderzwam staat bekend als een goed eetbare en smakelijke soort en wordt ook nu nog op markten in Frankrijk zo te koop aangeboden.

De aanduiding "eetbare" paddestoel moet, zonder twijfel, gecorrigeerd worden. Dat er zich in België intoxicaties zouden voordoen met deze paddestoel is, gezien zijn toenemende zeldzaamheid, erg onwaarschijnlijk, temeer daar enkel inname van grotere hoeveelheden spierafbraak kunnen geven. Toch is het af te raden deze, voordien als goed eetbare bekende soort, voor consumptie te verzamelen. Bovendien is het plukken van paddestoelen bij ons gereguleerd.

Literatuur

BEDRY R., M.D. ET AL. (2001) - Wild-mushroom intoxication as a cause of rhabdomyolysis .
N. Engl. J. Med. 345: 798-802

Tricholoma equestre

Boekbesprekingen

Ruben Walley

Predikherenstraat 37, 8750 Wingene

Lannoy G. & Estades A. (2001) – Flore mycologique d'Europe. 6. Les Bolets. Doc. Mycol., Mém. hors série 6: 1-163, + 6 platen.

Het zesde deel van deze flora werd gerealiseerd door Gilbert Lannoy & Alain Estades, die enkele jaren terug ook al de opmerkelijke *Leccinum*-monografie schreven. Het is tevens het eerste deel in de serie dat niet door Marcel Bon werd geschreven, maar het concept blijft ongewijzigd: nl. dat van de "clé monographique", de breed uitgesponnen determinatiesleutel waarin volledige beschrijvingen van taxa zijn verwerkt. Bij ieder taxon wordt bondig verwezen naar literatuurgegevens (incl. iconografie), enkele bestudeerde exsiccata, en hoort een schets van de hoedhuid en de sporen. Het geheel wordt afgesloten met enkele kleurenplaten (drukwerk jammer genoeg te roze) met aquarellen van enkele zeldzame of zelden afgebeelde soorten.

In de inleiding wordt erop gewezen dat moleculair onderzoek soms compleet nieuwe gegevens oplevert wat betreft genusopvatting en verwantschap tussen de groepen "boleten", maar dat de auteurs rigoreus gekozen hebben voor die praktische indeling die zo goed mogelijk de huidige kennis van de gewone mycoloog (veldkenmerken, lichtmicroscopie) weerspiegelt. Boleten zijn hier opgevat in klassieke zin, zoals bij Singer, en omvatten dus uitsluitend alle paddestoelen waar je als startende mycoloog al gauw boleet tegen zegt, aangevuld met dat ene buitenbeentje, *Phylloporus pelletieri*, onze fluweelboleet met de plaatjesachtige hymenofoor.

Bladeren doorheen het boekje levert weinig verrassingen op. *Leccinum* is t.o.v. hogervermelde monografie aangevuld met enkele recent uit Scandinavië beschreven soorten, andere probleemgroepen kan je er gemakkelijk uitpikken door te zoeken naar soorten met veel variëteiten en vormen: *Xerocomus chrysenteron*, *X. armeniacus*, *Boletus edulis* e.d.m. Het is de gekende Franse manier van werken – hier overigens zonder enige pretentie – , maar het moet gezegd dat in afwachting dat fundamenteeler onderzoek (ooit) bepaalde knopen zal doorhakken, het beter is de variabiliteit goed te beschrijven dan te vroeg alles onder hetzelfde etiket weg te bergen. Nomenclatorisch lijkt dit werkstuk ook allemaal mooi up to date (voor een stuk de verdienste van Redeuilh & Simonini). Samengevat mag men stellen dat Lannoy & Estades erin geslaagd zijn hun eigen, klassieke, brede kennis en de bibliografische gegevens over boleten van Europa

gevat te compileren. Deze sleutel is echter geen eindpunt, wel integendeel, maar hij zal zeker iedere geïnteresseerde in boleten een dienst bewijzen.

NOORDELOOS M.E., KUYPER TH.W., VELLINGA E.C. (eds.) (2001) – Flora Agaricina Neerlandica. Vol. 5. Agaricaceae (door E.C. Vellinga & M.M. Nauta). Balkema, Rotterdam/Brookfield. 167 p., 128 fig. Prijs voor NMV-leden: 60 € (gebonden), 38 € (gebroscheerd).

Er lijkt weer iets meer vaart te zitten in de Flora Agaricina Neerlandica (1988, 1990, 1995, 1999), nu ook het vijfde deel is verschenen en het zesde deel (met *Conocybe*, *Coprinus*) al voor 2002 gepland is. Het concept is ondertussen gekend: zoals de ondertitel het zegt betreft het "kritische monografieën" van de plaatjeszwammen van Nederland, waarin ook soorten uit aangrenzende regio's aandacht krijgen, maar anderzijds ook soms "slechts een flora" die (in bepaalde gevallen) opteert voor een praktische taxonomische benadering van nog onvoldoende opgehelderde soorten of soortgroepen, liever dan DE waarheid te willen verkondigen. Meestal wordt dit onderscheid expliciet vermeld in de inleidende gedeeltes, maar dit ontsnapt soms aan bepaalde critici. Verder stellen we vast dat de initiatiefnemer van de flora, C. Bas, geen deel meer uitmaakt van de redactie, en dat deze laatste het ook met 1 tekenaar minder moet klaren. Niettemin zijn de habitustekeningen weer wat fraaier.

Deel 5 behandelt de Agaricaceae, waarin Marijke Nauta *Agaricus* s.l., en Else Vellinga *Lepiota* s.l., heeft uitgewerkt. Voor het moeilijke genus *Agaricus* – een geslacht met weinig leuke kenmerken – werd voor een praktische benadering gekozen. Enkele onvoldoende gekende soorten, zoals bv. *Agaricus robeynsianus* (beschreven uit het Zwin, vlakbij Nederland, door wijlen *Agaricus*-kenner Heinemann) blijven dan ook een beetje onder het stof liggen. Interessant wijst Nauta in haar inleiding tot dit problematische genus erop dat de sporenmaten bij 2 oude standaardwerken over *Agaricus* (Pilát, Møller) niet overeenkomen met de werkelijkheid. In totaal worden 41 soorten beschreven, en daarnaast ook het buitenbeentje *Agaricus geesterani* – het is de auteur ontgaan dat deze soort ook in Vlaanderen is gevonden –, die recent in het nieuwe genus *Allopsalliota* werd geplaatst. Dit laatste werd reeds door Stijve voorbarig bevonden (2001), dit terzijde.

Nomenclatorisch merken we op dat *Agaricus semotus* nu *A. dulcidulus* heet, en de Parelhoen-champignon (gekend als *A. praeclaresquamosus*) *A. moelleri* moet genoemd worden. Merk ook op dat *Coprinus comatus* en *C. sterquilinus*, wellicht om praktische redenen, bij *Coprinus* zullen behandeld worden, terwijl iedereen ondertussen al wel zal gehoord hebben dat moleculair onderzoek heeft uitgewezen dat deze soorten in de Agaricaceae thuishoren.

Lepiota s.l. was wellicht een aangename klus, want de parasolzwammen hebben de laatste decennia door hun macroscopische en microscopische verscheidenheid reeds meer mycologen bezig gehouden. In Nederland zijn Piet Kelderman & Henk Huijser gekend als specialisten, en het komt ons een beetje verrassend over dat deze niet als medewerker zijn vermeld (enkel de Kok wordt genoemd als medewerker bij *Macrolepiota*). Hoewel de Flora zich niet richt op exoten, met uitzondering van enkele algemene indoor-*Leucocoprinus*-soorten (Bas, p. 3), is zowat alles wat in Nederlandse warme en koude kassen aan parasolzwamachtigen is gevonden, toch behandeld, en dat is mooi meegenomen. Voor de liefhebbers had Else eigenlijk ook *Smithiomyces mexicanus* (zie Vellinga 1999) in haar sleutel kunnen opnemen. Onze natuur is gelukkig ook rijk aan inheemse parasolzwammen, maar deze zijn vaak beperkt tot bijzondere biotopen, in het bijzonder ruigtebosjes op kalk- en mineraalrijke bodem (voet van hellingen, oude spoorwegbeddingen, terrils etc.). In de flora worden bv. niet minder dan 21 *Leucoagaricus*-soorten behandeld, terwijl onze aantekenlijst er slechts 9 meldt voor Vlaanderen. Deze moeten we maar eens grondiger zoeken en bekijken. Verschillen met Keldermans boek (1994),

dat mede door de schitterende tekeningen voor iedere *Lepiota*-liefhebber een must blijft, situeren zich bij *Lepiota castanea*, die Vellinga breder opvat (incl. *L. ignipes* en *L. ignicolor*), *L. poliochloodes* (als "*L. griseovirens*" bij Kelderman), *L. griseovirens* (als "*L. pseudofelina*" bij Kelderman), *L. apatelia* (als "*L. cristatoides*" bij Kelderman) en *L. magnispora* (als nieuw Amerikaans synoniem voor *L. ventriosospora*). Bij deze laatste maakt de flora geen onderscheid in variëteiten hoewel moleculair onderzoek van de auteur ondertussen aantoont dat er wel degelijk variatie in deze soort bestaat (Vellinga 2001).

Hoeft het nog gezegd dat de flora een must is voor iedere Vlaming die ernstig naar plaatjeszwammen kijkt? Neen. Maar misschien moet de redactie wel eens nadenken of de moderne technologieën geen mogelijkheden bieden om de floragebruiker op goedkope wijze hoogkwalitatieve afbeeldingen in kleur te verstrekken, want dat zou de F.A.N. nog vollediger maken.

Referenties

- KELDERMAN P.H. (1994) – Parasolzwammen van Zuid-Limburg. Stichting Natuurpublicaties Limburg (NL), 207 p.
- STIJVE T. (2001) – Een nader onderzoek van *Agaricus geesterani*, de Toverchampignon. *Meded. Antwerpse Mycol. Kring* **2001**: 20-23.
- VELLINGA E.C. (1999) – Een exoot in een tropische zwemparadijs. *Meded. Antwerpse Mycol. Kring* **1999**: 62-63.
- VELLINGA E.C. (2001) – Studies in Lipide III. Some species from California, U.S.A. *Mycotaxon* **80**: 285-295. 2001.

www.weetjes

Van Pascale Holemans kregen wij de volgende tip: Surf eens naar www.paddestoelen.pagina.nl. Het is een Nederlandse pagina als onderdeel van www.pagina.nl. Hier vind je een alfabetische lijst van alles en nog wat. Kies je hier voor paddestoelen (bovenstaand adres)

krijg je weer een lijst die aangenaam ingedeeld is o.a. per land of per genera etc. Kortom een ideale pagina om een mycologische zoektocht op internet te beginnen.

Nieuwtjes uit de recente tijdschriften

Karel Van de Put

Bolletino del Gruppo micologico G. Bresadola 43, 2 (2000)

Deze aflevering is volledig gewijd aan het genus *Amanita* en bestaat uit drie delen. Er is een algemene inleiding tot het genus met als eerste artikel een stukje van C. Bas met zijn visie op het genus, een redactioneel overzicht van de bijdragen in de twee volgende delen en twee artikels van E. Tuloss die enerzijds een overzicht geven over het genus, mondiaal gezien en anderzijds ingaan op de methodologie voor de studie van het geslacht, artikels opgeleurd met kleurenfoto's van vooral Amerikaanse soorten. Een 2de deel gaat dan voornamelijk over specifieke soorten waarbij uiteraard heel wat aandacht wordt besteed aan de in Italië zo rijke *Amanita*-flora. Hier vinden wij naast uitgebreide beschrijvingen met microtekening en enkele sleutels, tevens mooie kleuren foto's van *A. vittadini*, *A. giolosa*, *A. heterochroma*, *A. muscaria* var. *alba*, *A. amici* f. *amici*, *A. lepiotoides*, *A. phalloides* var. *alba*, *A. verna*, *A. virosa*, *A. eliae* var. *eliae* en var. *griseovelata*, *A. erythrocephala* sp. nov., *A. porrinensis*, *A. "di Bas"*, *A. friabilis*. Het derde deel is volledig gewijd aan *Amanita*'s zonder ring. Hier ook met veel beschrijvingen, microtekening, een sleutel van M. Contu tot alle Europese soorten van het subgenus *Amanitopsis* en veel kleuren foto's : *A. nivalis*, *A. crassipes*, *A. griseocastanea*, *A. luteovergens*, *A. vaginata*, *A. badia*, *A. spadicea*, *A. pachyvolvata*, *A. umbrinolutea*, *A. battarae*, *A. lividopallescens*, *A. oblongispora*, *A. dryophila*, *A. argentea*, *A. stenospora*, *A. submembranacea*, *A. ceciliae*, *A. vaginata* f. *plumbea*, *A. crocea*, *A. supravolvata*, *A. huijsmanii*, *A. lividopallescens* var. *tigrina*, *A. magnivolvata*, *A. ochraceomaculata* en *A. lactea*.

Coolia 44(1) 2001

In de 2de bijdrage van zijn studie over het genus *Exobasidium* in België en Nederland bespreekt H. Mervielde achtereenvolgens *E. japonicum*, *E. arescens*, *E. rostruppii*, *E. pachysporum* en *E. vaccinii*, met gegevens over ecologie en verspreiding, microtekening en/of kleuren foto (ook van *E. rhododendri* en *E. karstenii*). M. Noordeloos bespreekt in een 4de aflevering over de boleten, de kleinere geslachten *Aureoboletus*, *Chalciporus*, *Pulveroboletus*, *Strobilomyces*, *Porphyrellus* en *Tylopilus* met microtekening en een kleuren foto van *Pulveroboletus lignicola*. P.-J. Keizer geeft tips voor het gebruik van kleurstoffen en reagentia bij het microscopiseren en N. Dam en L. Jalink bespreken

de mycologische kroonjuwelen van het Nijmeegs park Stadwijk. *Amanita inopinata*, voorheen enkel gekend uit Groot-Brittannië en Nieuw-Zeeland, wordt door C. Uljé vermeld uit de provincie Zuid-Holland (met microtekening en kleuren foto). Als bijzondere vondsten worden de Kleine kop-op-schotel - *Disciseda candida* - (L. Jalink) en het Harig kaalkopje - *Psilocybe puberula* - (P.-J. Keizer) voorgesteld. In "Het Bolaris jaar" en "Hoop voor de Hanekam" bespreken respectievelijk R. Chrispijn en E. Arnolds de opvallendste vondsten van het opmerkelijke goede najaar van 2000.

Coolia 44(2) 2001

E. Arnolds en P.-J. Keizer bespreken de resultaten van de werkweek in de Achterhoek (oktober 2000) met extra bespreking van *Cortinarius dionysae*, *C. terpsichores*, *Marasmiellus ornatissimus*, *Cystolepiota adulterina*, *Russula carpini*, *Mycena leptocephala* en *Volvariella reidii* (deels met microtekening). L. Bos bespreekt de successie van de mycoflora op brandplekken na de bosbrand in Kootwijk in 1995. In "Nieuwe of weinig bekende ascomyceten voor Nederland" bespreekt S. Hellemans *Lachnum salicariae*, *L. pudicellum* en *Trichopezizella horridula* met microtekening. H. Remijn bestudeerde de verspreiding van het Viltig judasoor op Walcheren (met een verspreidingskaartje). A. van de Berg stelt de vondst voor van *Mycena cecidiophila*, een nieuwe *Mycena* gevonden in Nederland op knoppertgallen woekend op eikeldoppen van *Q. robur*. Twee Harsbekertjes worden voorgesteld door L. Spier en A. Aptroot : *Sarea resiniae* en *S. difformis*, groeiend op gallen van *Pinus sylvestris*. Als bijzondere vondsten worden het Moerasoortje - *Arrhenia lobatum* - (A. van de Berg) en *Phleogena faginea* en *Entoloma testaceum* (M. Veerkamp) voorgesteld.

Coolia 44(3) 2001

Deze aflevering bevat vooral artikels in verband met de paddestoelenkartering : de resultaten van de diverse districten, trends in de paddestoelenflora op basis van karteringsgegevens (E. Arnolds en A. van de Berg), verslagen van de NMV-excursies in 2000, het invullen van lijsten en mogelijke fouten bij het verwerken (B. de Vries) en een 2de Nieuwsbrief van het paddestoelenmeetnet. Verder brengt J.P. Adema een eerste aanvulling op de inventarisatie van paddestoelen in de Leidse binnenstad, brengen R. Douwes en M. Schmitz verslag uit van de buitenlandse werkweek 2000 in de Vogezen en breekt C. Bas een lans voor het gebruik van de naam "paddenstoel".

Coolia 44(4) 2001

D.K. Aanen bespreekt de soortvorming in het *Hebeloma crustuliniforme* complex en B. de Vries brengt een voorlopige balans van resupinate fungi op jeneverbes, met vindlijst en korte bespreking van enkele soorten. Enkele ascomyceten, nieuw voor Nederland worden gemeld door M. Huisman : *Letendraea helminthicola* parasiterend op *Helminthosporium velutinum*, *Trichopezizella macrospora* en *Pyrenophora trichostoma*. *Oligoporus guttulatus*, een vondst uit het paleispark het Loo, wordt voorgesteld door Leen Bos (met kleuren foto) en P.-J. Keizer bespreekt enkele polyporen uit Zuid Limburg, met kleuren foto van *Daedalopsis tricolor*, *Phellinus punctatus*, *P. ferreus* en *Trametes suaveolens*. Verder is er een interessant artikel van L. Jalink et al. over beheersmaatregelen gericht op behoud en herstel van mycologische waarden; de gunstige en ongunstige factoren worden voor de verscheidene biotopen tabellarisch voorgesteld.

Schweizerische Zeitschrift für Pilzkunde (5) 2001

Onder de titel "Aus alten Zeiten" wordt een artikel gereproduceerd over *Cortinarius orellanus* door W. Käng, geschreven in 1972 (met kleuren foto). Als paddestoelen van de maand vinden wij, zoals steeds met kleuren foto en microtekening, een bespreking van *Pluteus depauperatus* en *P. poliocnemis*, deze laatste met vergelijkende tabel met *P. dietrichii* en *P. rimulosus*. E. Zenone bespreekt enkele eigenaardigheden van de setae bij *Phellinus rhamnii*, met microtekening en kleuren foto. Verder neemt S. Wyss de kweek van *Pleurotus eryngii* onder ogen.

Cryptogamie - Mycologie 22(3) 2001

B. Duhem en H. Michel brengen een bijdrage tot de kennis van het genus *Subulicystidium* met beschrijving van *S. obtusisporum** sp. nov., *S. brachysporum* en *S. perlongisporum* met microtekening van (*), sporentekening en een mondiale sleutel van het genus. De diversiteit van de *Tricholomataceae* in de prov. Madrid wordt besproken door J.N. Campoamor en J.A. Molina met vindlijst van de gevonden soorten, evenals verschillende tabellen over de invloed van gemiddelde temperatuur, regenval en hoogtegradiënten. Buiten een electronen-microscopische studie over het oplossen van de doliporiesepten tijdens de kernmigratie bij *Dacrymyces stillatus* zijn de overige bijdragen in deze uitgave volledig gewijd aan korstmossen.

Österreichische Zeitschrift für Pilzkunde 10 2001

S. Huhtinen bespreekt enkele ascomyceten, met verschillende hercombinaties, alle met microtekening: *Urceollemma junipera* comb. nov., *U. pallida* comb. nov., *Hamatocanthoscypha straminella* comb. nov., *H. unciopila*, *Hyaloscypha priapi* en *Hyalopeziza pygmaea*. *Handkea lloydii* en *Vascellum floridianum* zijn twee nieuwe gasteromyceten voor de Europese mycoflora en worden met, microtekening en kleuren foto voorgesteld door H. Kreisel en A. Hausknecht, met eveneens een sleutel voor alle *Handkea* en *Vascellum*-soorten. In hun 2de bijdrage over de nivicole myxomyceten uit Tirol bespreken H. Singer, G. Moreno en C. Illana het genus *Lamproderma* met microfoto en sporenscaan van *L. atrosporum* en var. *pseudocribrarioides*, *L. carestiae*, *L. cribrarioides*, *L. echinosporum*, *L. ovoideum*, *L. pulchellum*, *L. sauteri* en var. *pulchrum*. H. Pidlich-Aigner en A. Hausknecht bestudeerden de macrofungi in de serres van de botanische tuin van Graz met microtekening van *Conocybe crispella*, *Coprinus plagioporus*, *Gymnopus luxurians*, *Lepiota elaiophila**, *Leucocoprinus cepistipes* var. *rorulentus**, *L. denudatus**, *Melanoleuca rasilis* var. *leucophylloides*, *Melanotus flavolivens**, *Psathyrella pseudocorrugis* en *Rigidiporus lineatus** (* = kleuren foto). M.E. Noordeloos brengt een studie over het genus *Psilocybe* subsectie *Psilocybe* met beschrijving en sleutel van alle Europese soorten. M. Moser bespreekt een vondst van de zeldzame *Vovariella strangulata* (kleurenfoto en sp. tek.) en A. Hausknecht beschrijft vier nieuwe *Conocybes* : *C. enderlei** sp. nov. en var. *variispora** var. nov., *C. haglundii* sp. nov. en *C. juncicola**, alle met microtekening en kleuren foto van *. Verder is er een uitgebreide checklist van de hand van H. Kreisel van de gasterale en secotioïde basidiomyceten van Europa, Afrika en het Midden Oosten. Andere artikels zijn gewijd aan de niet Europese mycoflora.

Bulletin Trimestriel de la Société Mycologique de France T. 117, F. 1-2 (2001)

M. Candusso en Maria Teresa Basso bestuderen *Melanoleuca subbrevipes*, met kleuren plaat en microtekening *Acanthophysellum verecundum* sp. nov. is een nieuwe korstzwam die door B. Duhem wordt beschreven na een vondst in de Haute Savoie, met kleuren foto en, microtekening G. Trichies brengt twee tropische soorten, gevonden in Lotharingen, met kleuren foto en microtekening: *Acanthophysium canadense* en *Helicobasidium longisporum*. *Dendrothele nivosoides* sp. nov. is een nieuwe mediterrane soort op *Juniperus oxycedrus* en wordt

voorgesteld door M. Gaignon et al. met kleuren foto en microtekening In de tweede fascicule vinden wij enkel een bijdrage tot de studie van de cortinarioïde flora van Nieuw-Zeeland door K. Soop en een vergelijkende studie van zware metalen en andere elementen in *Gyrophragmium dunalii** en de geel wordende champignons van de *Arvenses*-groep door T. Stijve et al. (met kleuren foto van *).

Documents Mycologiques T. XXXI, F. 112 (2001)

J-P. Maurice bespreekt *Entoloma incanum* als indicatorsoort van kalkgraslanden en P-A. Moreau en P. Laurent brengen enkele nieuwe vondsten van *Lentinus ursinus*, met kleuren foto, microtekening en tabellarische vergelijking van f. *luxurians*, f. *ursinus* en *L. castoreus* var. *hispidus*. *Xylaria crozonii* ad int. is een eigenaardige pyrenomycete die het midden houdt tussen een *Xylaria* en een *Hypoxylon* en die wordt beschreven door P. Leroy en J. Mornand, met kleuren foto en microtekening M. Candusso en Maria Teresa Basso stellen twee zeldzame *Xerula*'s voor met kleuren plaat en micro tek.: *Xerula hygrophoroides* en *X. caussei*. In een 1ste deel van hun bijdrage tot de kennis van de macromyceten van het noordelijke Iberische schiereiland bespreekt R. Fernández Sasía enkele *Cortinariales* met kleuren foto en microfoto van *Cortinarius grisescens*, *Inocybe napipes*, *I. transitoria*, *Galerina heterocystis*, *G. laevis*,

Melanotus horizontalis, *Psilocybe liniformans*, *Hypholoma ericaeum*, *Conocybe pubescens* en *Crepidotus bickhamensis*.

Mycologist 15 (4) 2001

In zijn 3de bijdrage over de Britse *Tremella*'s bespreekt P. Roberts *Tremella callunicola* sp. nov., *T. invasa*, *T. sarnensis* sp. nov. en *T. versicolor*, alle met microtekening *Rhodocybe roseiavellanea* is nieuw voor de Britse en Europese flora en wordt voorgesteld door T. Baroni en G. Mattock (met summiere microtekening). In nuttige fungi van de wereld spreekt D. Pegler over Amadou (*Fomes fomentarius*) en Chaga (*Inonotus obliquus*), beide met kleuren foto. *Conocybe intrusa* wordt met kleuren foto en microtekening voorgesteld door M. Moss en R. Jackson. In Profiles of fungi vinden wij een mooie kleuren foto van *Psathyrella pervelata*. Als nieuwe Britse vondsten worden vermeld: *Pseudoombrophila ramosa*, *Boudiera acanthospora*, *Peziza megalochondra*, *Pachyella subisabellina*, *Phacidium pusillum*, *Spiculogloea subminuta* en *Pluteus insidiosus*. Verder bespreekt C. Ingold de reikwijdte van vorm en grootte bij de basidiosporen en gaan J. Webster en W. Weber verder in op het ballistospore mechanisme bij *Itersonilia perplexans*.

Vlaamse Mycologendag, 23 maart 2002, te Leuven – Aanpassing wegwijzer

Op de ring van Leuven aan de Naamse Poort de Kardinaal Mercierlaan inslaan.

De hoofdingang van het Arenbergpark (langs waar we vroeger binnen reden) is nu niet meer toegankelijk voor auto's.

Er zijn twee mogelijkheden:

1. U parkeert de auto langs de Kard. Mercierlaan. Ong. 100 m rechts van de hoofdingang (richting Naamse Poort) is een doorgang in de muur. Het pad leidt recht naar het instituut.

2. U rijdt de Kard. Mercierlaan verder door tot aan het Kantineplein. Hier rechts de kasseilaan inslaan richting kasteel (er staat een bord 'plaatselijk verkeer'). Dan gewoon de bordjes 'centrale parking' volgen. Van daar te voet rechtsaf langs de asfaltweg naast de Dijle naar het instituut. Laboratorium voor Ecologie – Instituut voor Plantkunde, Departement Biologie; gebouw 336.01, 1ste verdieping, auditorium 01.03

25ste Nationale tentoonstelling van voorjaarspaddestoelen

De vijftiende nationale tentoonstelling van voorjaarspaddestoelen zal plaatshebben op zaterdag 27 en zondag 28 april 2002 in de Faculteit Geneeskunde van de UCL, E. Mounierlaan te Sint-Lambrechts-Woluwe.

Ze wordt georganiseerd op uitnodiging van de Cercle de Mycologie de Bruxelles. De tentoonstelling is toegankelijk voor het publiek op zaterdag van 14u00 tot 17u00 (vanaf 9u00 voor de verzamelaars) en op zondag van 9u00 tot 17u00. Aanbrengen van verse paddestoelen wordt ten eerste op prijs gesteld. De verzamelaars worden verzocht de exacte vindplaats en het biotoop van de gevonden paddestoelen te noteren. Elke vondst zal afzonderlijk tentoongesteld worden en alle gegevens worden bewaard. De tentoonstellingsplaats is bereikbaar met de auto via de Ring van Brussel (Oost), afrit nr. 2 Wezembeek, UCL St.Luc. Na de afrit kiest men de richting UCL St-Luc (richting Brussel stad) en volgt men de Wezembeeklaan en vervolgens de E. Vanderveldelaan. Van zodra op het grondgebied Sint-Lambrechts-Woluwe neemt men naar rechts de

E. Mounierlaan (tussen een Quick en een Pizza Hut). Na 100 meter neemt de weg een bocht naar links. In deze bocht slaat u links af en kan u parkeren op de "parking Mounier". Nadien wandelt u een honderdtal meter de Mounierlaan verder af, tot u aan een gebouw komt met rode metalen trappen tegen de gevel. Het gebouw bevat de auditoria en de grote practicumzalen van de Faculteit Geneeskunde. Diegenen die volumineuze collecties of veel materiaal meebrengen, kunnen eventueel tijdelijk voor het gebouw parkeren om af te laden. De tentoonstellingsplaats is bereikbaar met de metro, station Alma. Zoals vorige jaren is er ook dit jaar mogelijkheid tot het verkopen van boeken of andere gebruiksartikelen met betrekking tot de mycologie (microscopen, e.d.). U kan uw te verkopen artikelen, of een lijst ervan, tentoonstellen en van de gelegenheid gebruik maken om talrijke medemycologen te ontmoeten.

Te Koop

34 jaargangen (1949-1983) van het "Bulletin trimesteriel de la Société Mycologique de France".
Geïnteresseerden kunnen contact opnemen met Alfons Grijp, tel.: 03 383 53 45 (zie KAMK-ledenlijst).

Educatieve avonden

De bijeenkomsten gaan door in het verenigingslokaal, de Bioruimte van het RUCA, Groenenborgerlaan 171 te 2020 Antwerpen, aanvang telkens om 20 uur, tenzij anders vermeld. Vóór iedere vergadering is er vanaf 19.30 uur gelegenheid om boeken uit de bibliotheek te ontlenuen.

dinsdag 2 april	Cursus microscopie 19.30 u	
dinsdag 9 april	Graslanden van Zuid-Limburg en Voeren	Chris Marneffe, Hugo Vanderlinden en Luc Lenaerts
dinsdag 16 april	Cursus microscopie 19.30 u	
dinsdag 23 april	Raad van Bestuur	
dinsdag 30 april	Interessante vondsten v/h vorige jaar	
dinsdag 7 mei	Cursus microscopie 19.30 u	
dinsdag 14 mei	Het Mollisia-complex, een noodkreet	Jean Schavey
dinsdag 21 mei	Cursus microscopie 19.30 u	
dinsdag 28 mei	Adviesraad thema: Vlaamse Mycologen-Vereeniging	
dinsdag 4 juni	Cursus microscopie 19.30 u	
dinsdag 11 juni	Microscopische- en macroscopische determinatiekenmerken van Russula's	Guy Le Jeune
dinsdag 18 juni	Cursus microscopie 19.30 u	
dinsdag 25 juni	Adviesraad thema: tentoonstelling	

Voorjaarsexcursies 2002

Bijeenkomst voor de excursies telkens om **9.45 uur** tenzij het anders is vermeld. Enkel deelnemen aan de namiddagexcursie is mogelijk na afspraak met de contactpersoon of met de fungifoon (zie onder). Deelname aan een activiteit geschiedt op eigen verantwoordelijkheid. De aangeduide reisweg geldt bij vertrek vanuit Antwerpen. Sinds enige tijd beschikt de KAMK over een GSM toestel (de fungifoon) dat je toelaat de excursiegroep te bereiken, eventueel nadat je deze uit het oog verloor, of wanneer je wilt aansluiten bij een excursie die reeds vertrokken is. Noteer het nummer **0494 03 17 44** en je kan ons in de toekomst ook in het veld bereiken.

- Zaterdag 20 april **"Bosaanplantingen" te Antwerpen Linkeroever.** Bijeenkomst om 9.30 uur aan de terminus van trams 2 en 15 (deze trams komen langs het station Antwerpen-Centraal). Vanop de ring rond Antwerpen richting Gent (E17) rijden. Na de Kennedytunnel de eerste uitrit (6) nemen. Bijeenkomst op de parking tegenover de verkeerslichten aan het einde van de afrit. Dit is een VMV dagexcursie, waarop alle mycologen uitgenodigd worden.
Contactpersoon: A. de Haan, tel: 03/666.91.34.
- Zondag 5 mei **"Avergten" te Hallaar.** Bijeenkomst op parking Boonmark P2 van het domein. Bereikbaar via de N10 Lier-Aarschot. Afslaan richting Itegem, spoorweg overrijden, na ongeveer 2.5 km rechts afslaan (links van de weg staat een kapel, deze is echter moeilijk te zien). Samenkomst op de parking van café "Boshuis".
Contactpersoon: G. Lejeune, tel: 03/658.54.31.
- Zondag 19 mei **"Het Broek" te Blaasveld.** Bijeenkomst aan de kerk van Blaasveld. Bereikbaar via A12 tot Breendonk, dan N16 richting Mechelen of Bus Mechelen Boom.
Contactpersoon: J. Moens, tel: 03/888.47.78
- Zondag 2 juni **"Zevenbergenbos" te Ranst.** Bijeenkomst aan de kerk van Ranst centrum. Bereikbaar via N116 of bus 42
Contactpersoon: F. Dielen tel: 03/353.16.21.
- Zondag 16 juni **"Bellevuedreef" en "Schildehof" te Schilde.** Bijeenkomst in de Bellevuedreef (nabij de herberg "De Loteling") op de weg N12 Antwerpen-Turnhout of bus 41.
Contactpersoon: A. de Haan, tel: 03/666.91.34.
- Zondag 30 juni **"Vrieselhof" te Oelegem.** Bijeenkomst op de parking van het Vrieselhof. Bereikbaar via E34 uitrit 19, afslaan naar links tot het rondpunt van Oelegem, daar naar rechts en nogmaals naar rechts. Het Vrieselhof ligt ongeveer 400 meter verder op de weg Oelegem-Schilde of bus 61.
Contactpersoon: G. Lejeune, tel: 03/658.54.31.
- Zaterdag 13 juli **"Weelde statie" en "Bels lijntje" te Turnhout.** Bereikbaar via de ring rond Turnhout, dan de N119 richting Baarle-Nassau (Baarle-Hertog) tot Weelde station. Op het kruispunt linksaf richting Merksplas. Ongeveer 100 meter verder op deze weg is rechts de ingang van het reservaat.
Contactpersoon: H. Hendrikcx, tel: 03/315.87.69
- Zaterdag 20 juli **"Terlamen" te Zolder.** Bijeenkomst om 9.30 uur aan de kerk van Bolderberg. Bereikbaar via E313 vanaf verkeerswisselaar te Lummen E314 (= A2) richting Aken tot uitrit 27 dan N729 richting Hasselt; wie alleen voor de namiddagwandeling in Heusden-Mangelbeek wil aansluiten komt naar het domein van Bovy (Bolderberg) om 13.30 uur; dit is een VMV dagexcursie, waarop alle mycologen uitgenodigd worden.
Contactpersoon: G. Tilkin, tel: 011/72.59.24

Koninklijke Antwerpse Mycologische Kring

De Antwerpse Mycologische Kring werd opgericht in 1946. In 1963 werd het een vereniging zonder winstgevend doel. Zij heeft als doel de mycologie te bevorderen. De Koninklijke Antwerpse Mycologische Kring organiseert hiertoe excursies, vergaderingen, voordrachten, determinatieavonden, werkweken, demonstratiedagen, tentoonstellingen. Er wordt driemaandelijks een tijdschrift uitgegeven, AMK Mededelingen. Op onregelmatige tijdstippen verschijnt Sterbeeckia, een publicatie genoemd naar de Antwerpse priester, mycoloog, kruidkundige en architect, Franciscus Van Sterbeeck (1630-1693).

In 1991 werden AMK Mededelingen en Sterbeeckia bekroond met de Emiel Van Rompaeyprijs voor floristiek. Er wordt systematisch een gegevensbestand bijgehouden over de verspreiding van paddestoelen in ons land.

De Koninklijke Antwerpse Mycologische Kring onderhoudt ook contacten met andere mycologische verenigingen in binnen- en buitenland. De K.A.M.K. is erkend door de Vlaamse Mycologen Vereniging.

De K.A.M.K. bezit een bibliotheek, die ondergebracht is in het verenigingslokaal, de Bioruimte van het RUCA, Groenenborgerlaan 171 te 2020 Antwerpen. Alle leden kunnen hieruit boeken ontlennen.

Het lidgeld bedraagt 14 EUR per jaar. Betaling kan geschieden door overschrijving op bankrekening nr. 320-4183209-57 van de Antwerpse Mycologische Kring v.z.w. te Antwerpen. Indien de betaling op de postrekening nr. 000-1415744-29 van de Antwerpse Mycologische Kring v.z.w. te Antwerpen gebeurt dient 21 EUR overgeschreven te worden. Buitenlandse leden betalen 16 EUR indien contant betaald wordt aan André Jacobs, Lode Zielenslaan 35 bus 7 te B-2050 Antwerpen. Bij overschrijving vanuit het buitenland van het lidgeld op postrekening nr. 320-4183209-57, van de Antwerpse Mycologische Kring v.z.w. te Antwerpen moet 21 EUR betaald worden.

KAMK publicaties

Bij de bibliothecaris kunnen oude nummers van AMK Mededelingen verkregen worden.

Paddestoelenkartering

Secretariaat: Vandeven Emile, Opperveldlaan 14, B-1 800 Vilvoorde, tel: 02/267.74.18

Raad van bestuur van de Koninklijke Antwerpse Mycologische Kring v.z.w.

voorzitter: de Haan André, Bezemheidelaan 6, 2920 Kalmthout, tel.: 03/666.91.34

ondervoorzitter: Moorthamer Freddy, Eyckensbeekstraat 16, 9150 Kruikebeke, tel.: 03/744.11.85

secretariaat & ledenadministratie: de Haan Myriam, Bezemheidelaan 6, 2920 Kalmthout, tel.: 03/666.91.34

schatbewaarder: Jacobs André, Lode Zielenslaan 35 bus 7, 2050 Antwerpen, tel.: 03/219.02.78

bibliothecaris: Holemans Pascale, Arthur Matthyslaan 89, 2140 Borgerhout, tel.: 03/322.40.05

andere bestuurders:

De Sutter Joke, Bloemenlaan 15, 2950 Kapellen, tel.: 03/664.94.14

Hendrickx Harrie (redactie AMK Mededelingen), Dalweg 16, 2328 Meerle, tel.: 03/315.87.69

Le Jeune Guy (coördinatie excursieprogramma), Beemdenlaan 67, 2900 Schoten, tel.: 03/658.54.31

Van de Put Karel, Herentalsebaan 149, 2100 Deurne, tel.: 03/366.37.26

Volders Jos (coördinatie excursieprogramma), Weverstraat 9, 2440 Geel, tel.: 014/54.91.44

Walleyne Ruben (redactie Sterbeeckia), Predikherenstraat 37, 8750 Wingene, tel.: 051/65.89.80